

Forslag

til

Lov om ægteskabs indgåelse og opløsning.

Fremsat den 14. maj 1968 af *justitsministeren*.

Kapitel 1.

Forlovelse.

§ 1. Hæves en forlovelse under sådanne forhold, at skylden for ophævelsen må antages væsentlig at påhvile den ene part, skal denne yde den anden erstatning for tab ved rimelige forholdsregler, som er truffet med henblik på det forestående ægteskab.

§ 2. Hvis en mand besvangrer sin forlovede, og forlovelsen derefter hæves, skal han yde hende passende erstatning for den derved forvoldte forstyrrelse i hendes stilling og forhold, såfremt han må antages væsentlig at bære skylden for ophævelsen af forlovelsen.

§ 3. Den, som efter §§ 7-8 skal have samtykke til at indgå ægteskab, er ikke erstatningspligtig efter §§ 1-2, når han ikke har haft samtykke til forlovelsen.

§ 4. Sag efter §§ 1-2 må anlægges inden 1 år efter forlovelsens ophævelse.

§ 5. Løfte om en formueydelse som erstatning for senere ophævelse af en forlovelse er uforbindende.

Kapitel 2.

Ægteskabsbetingelser.

§ 6. Mand under 20 år eller kvinde under 18 år må ikke indgå ægteskab uden overvrighedens tilladelse.

Justitsmin. j. nr. L. A. 465/64.

§ 7. Den, som er under 21 år og ikke tidligere har været gift, må ikke indgå ægteskab uden forældrenes samtykke.

Stk. 2. Hvis den ene af forældrene er død, sindssyg, åndssvag eller uden del i forældremyndigheden, eller hvis hans erklæring ikke kan indhentes uden særlig vanskelighed eller forsinkelse, er den andens samtykke tilstrækkeligt. Gælder det anførte begge forældrene, kræves samtykke fra væрге.

§ 8. Den, som er umyndiggjort, må ikke indgå ægteskab uden værgens samtykke.

§ 9. Nægtes samtykke efter §§ 7-8, kan overvrigheden give tilladelse til ægteskabet, hvis der ikke er rimelig grund til nægtelsen.

§ 10. Den, som er sindssyg eller åndssvag, må ikke indgå ægteskab uden justitsministerens tilladelse.

§ 11. Ægteskab må ikke indgås mellem slægtninge i ret op- og nedstigende linje eller mellem søskende.

§ 12. Ægteskab må ikke uden justitsministerens tilladelse indgås mellem personer, af hvilke den ene har været gift med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linje. Er der fællesbørn i det tidligere ægteskab, må tilladelsen kun gives, såfremt hensynet til børnene ikke taler derimod.

§ 13. Adoptant og adoptivbarn må ikke indgå ægteskab med hinanden, så længe adoptivforholdet består.

§ 14. Den, som tidligere har indgået ægteskab, må ikke indgå nyt ægteskab, så længe det tidligere ægteskab består.

§ 15. Ægteskab må ikke indgås, uden at hver af parterne over for den anden og den myndighed, der skal prøve ægteskabsbetingelserne, har afgivet erklæring om, hvorvidt den pågældende har eller venter børn med en anden mand eller kvinde. Oplysningspligten omfatter også adoptivbørn, men ikke børn, som er bortadopteret.

Kapitel 3.

Prøvelse af ægteskabsbetingelserne og vielse.

§ 16. Før ægteskab indgås, skal det godtgøres, at ægteskabsbetingelserne er opfyldt. Justitsministeren fastsætter regler herom.

§ 17. Prøvelse af ægteskabsbetingelserne foretages af kommunalbestyrelsens formand, i København af en af borgmestrene efter magistratens bestemmelse.

Stk. 2. Prøvelsen foretages på det sted, hvor bruden bor. Har bruden ikke bopæl her i landet, foretages prøvelsen på det sted, hvor brudgommen bor. Har ingen af parterne bopæl her i landet, foretages prøvelsen på det sted, hvor en af parterne opholder sig.

§ 18. Efter parternes ønske kan der ske lysning ved kundgørelse fra prædikestolen. Regler herom fastsættes af kirkeministeren.

§ 19. Ægteskab indgås ved kirkelig eller borgerlig vielse.

Stk. 2. Ægtefæller kan få et ægteskab, som er indgået ved borgerlig vielse, kirkeligt velsignet af en præst i folkekirken. Regler herom fastsættes af kirkeministeren. For de anerkendte trossamfund gælder disses særlige forskrifter.

§ 20. Kirkelig vielse kan finde sted:

- 1) inden for folkekirken, når en af parterne hører til denne,
- 2) inden for de anerkendte trossamfund, når en af parterne hører til vedkommende trossamfund.

Stk. 2. Kirkeministeren kan bestemme, at medlemmer af udenlandske evangelisk-

lutherske trossamfund skal være ligestillede med folkekirken medlemmer med hensyn til adgangen til kirkelig vielse.

§ 21. Kirkelig vielse inden for folkekirken foretages af dennes præster. Kirkeministeren fastsætter regler om, hvilke præster i folkekirken, der kan foretage vielser, og i hvilke tilfælde de har pligt hertil.

Stk. 2. Kirkelig vielse inden for de anerkendte trossamfund foretages af de præster, som er særligt anerkendt dertil.

§ 22. Adgang til at blive borgerlig viet står åben for alle. Vielsen foretages af de myndigheder, der er nævnt i § 17, stk. 1.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens formand, i København vedkommende borgmester, kan bemyndige en eller flere personer til på sit ansvar at foretage vielse.

§ 23. Vielse må ikke foretages, før en af de myndigheder, der er nævnt i § 17, stk. 1, har attesteret, at ægteskabsbetingelserne er opfyldt. Attesten skal være udstedt inden for de sidste 4 måneder.

Stk. 2. Er der på grund af en af parternes sygdom alvorlig fare for, at en udsættelse af vielsen vil medføre, at denne ikke kan finde sted, kan vielse dog foretages, selv om der ikke eller kun delvis er sket prøvelse af ægteskabsbetingelserne.

Stk. 3. Vielse må aldrig foretages, såfremt det er vielsesmyndigheden bekendt, at ægteskabsbetingelserne ikke er opfyldt.

§ 24. Vielse skal foregå i overværelse af mindst to vidner.

Stk. 2. Parterne skal ved samtidig møde på spørgsmål af vielsesmyndigheden erklære at ville ægte hinanden og derpå af denne forkyndes at være ægtefolk.

Stk. 3. Regler om fremgangsmåden ved vielse i folkekirken og ved borgerlig vielse fastsættes af henholdsvis kirkeministeren og justitsministeren. For de anerkendte trossamfund gælder disses særlige forskrifter.

§ 25. En vielse er kun gyldig, hvis den er sket for en myndighed, der efter loven kan foretage vielser, og under iagttagelse af bestemmelsen i § 24, stk. 2.

Stk. 2. En vielse, der er ugyldig efter

stk. 1, kan af justitsministeren godkendes som gyldig, såfremt særlige grunde taler herfor.

§ 26. Kirkeministeren kan fastsætte regler om adgang for danske præster til at foretage vielser i udlandet.

Stk. 2. Udenrigsministeren kan fastsætte regler om adgang for diplomatiske og konsulære tjenestemænd til at foretage vielser i udlandet.

Stk. 3. Lovens regler om ægteskabsbetingelser og vielse finder anvendelse på vielser, der foretages i henhold til stk. 1-2. Prøvelse af ægteskabsbetingelserne kan foretages af en diplomatisk eller konsulær tjenestemand, som af udenrigsministeren er bemyndiget hertil.

Stk. 4. Ved overenskomst med fremmed stat kan det bestemmes, at ægteskaber, der indgås for vedkommende lands præster eller diplomatiske eller konsulære tjenestemænd her i landet, er gyldige i Danmark.

Kapitel 4.

Ægteskabs omstødelse.

§ 27. Et ægteskab omstødes ved dom, hvis det er indgået i strid med § 11 eller § 14.

Stk. 2. Er ægteskabet indgået i strid med § 14, kan det dog ikke omstødes, når det tidligere ægteskab er ophørt, inden sag er anlagt.

Stk. 3. Sag til omstødelse kan anlægges af justitsministeren eller den, han bemyndiger dertil, eller af en af ægtefællerne. Er ægteskabet indgået i strid med § 14, kan tillige ægtefællen i det tidligere ægteskab anlægge sag.

§ 28. Et ægteskab omstødes endvidere ved dom efter påstand af den ene ægtefælle:

- 1) hvis han ved ægteskabets indgåelse befandt sig i en tilstand, som udelukker evnen til at handle fornuftmæssigt,
- 2) hvis han blev tvunget til at indgå ægteskab,
- 3) hvis han ved en fejltagelse blev viet til en anden end sin forlovede eller uden at ville indgå ægteskab, eller
- 4) hvis han blev forledet til at indgå ægteskab ved, at han af den anden ægtefælle gennem falske oplysninger eller svigagtig

fortielse af sandheden blev vildledet om, hvem den anden er, eller om sådanne omstændigheder ved dennes tidligere liv, der med fuld føje ville have afholdt ham fra at indgå ægteskabet, og som endnu må tillægges en sådan betydning for forholdet mellem ægtefællerne, at ægteskabet ikke med rimelighed kan fordres opretholdt.

Stk. 2. Sag må anlægges inden 6 måneder efter, at den i stk. 1, nr. 1-2, nævnte tilstand eller tvang er ophørt, eller efter at ægtefællen er blevet bekendt med de forhold, der er nævnt under nr. 3-4. Sag må anlægges inden 3 år efter ægteskabets indgåelse.

§ 29. Omstødelse medfører samme retsvirkninger som skilsmisse.

Stk. 2. Om formuedelingen gælder reglerne i skiftelovens § 69.

§ 30. Omstødes et ægteskab, og var den ene ægtefælle ved ægteskabets indgåelse i god tro med hensyn til omstødelesgrunden, medens den anden kendte eller burde kende denne, kan der ved dommen tilkendes den førstnævnte ægtefælle en godtgørelse, der fastsættes under hensyn til begge økonomiske kår og de øvrige omstændigheder.

§ 31. Dør en af parterne i et ægteskab, som kunne omstødes efter § 27, inden omstødelse er sket, kan den efterlevende ægtefælle eller enhver af arvingerne kræve reglerne i skiftelovens § 69 bragt til anvendelse, og ægtefællen kan kræve godtgørelse efter § 30.

Stk. 2. Samme ret har den ægtefælle, der kan rejse sag efter § 28, når den anden ægtefælle dør, inden omstødelse er sket, og inden fristerne i § 28, stk. 2, er udløbet. Hvis sagen er anlagt, og ægtefællen derefter dør, kan enhver af arvingerne kræve reglerne i skiftelovens § 69 bragt til anvendelse.

Stk. 3. Krav efter stk. 1-2 må fremsættes inden 6 måneder efter dødsfaldet.

§ 32. Hvis en ægtefælle, som har indgået ægteskab i strid med § 14, dør, inden ægteskabet er omstødt, skal den ret mod tredjemænd til erstatning, pension eller andet økonomisk gode, som ved dødsfaldet tilfalder en efterlevende ægtefælle, tilkomme

ægtefællen i det første ægteskab, medmindre andet fremgår af omstændighederne.

Kapitel 5.

Separation og skilsmisse.

§ 33. Ægtefæller har ret til separation, når de på grund af dyb og varig uoverensstemmelse mener ikke at kunne fortsætte samlivet og er enige om at søge separation.

§ 34. En ægtefælle har ret til separation, hvis den anden ægtefælle groft har forsømt familiens underhold eller groft krænket andre pligter over for ægtefællen eller børnene. Det samme gælder, hvis forholdet mellem ægtefællerne af andre grunde må anses for ødelagt, medmindre ødelæggelsen hovedsagelig beror på ægtefællens eget forhold.

Stk. 2. En ægtefælle har endvidere ret til separation, hvis der foreligger omstændigheder, som ville give ham ret til at kræve skilsmisse.

§ 35. Hvis ægtefæller, som er blevet separeret, genoptager samlivet, bortfalder separationens virkninger for fremtiden.

§ 36. Enhver af ægtefællerne har ret til skilsmisse, når de efter opnået separation har levet adskilt i 1 år og ikke senere har genoptaget samlivet.

§ 37. Enhver af ægtefællerne har ret til skilsmisse, når deres samliv på grund af uoverensstemmelse har været hævet i de sidste 3 år.

§ 38. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle i 2 år mod ægtefællens vilje og uden fyldestgørende grund har unddraget sig samlivet, og dette ikke senere har været genoptaget.

§ 39. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle er forsvundet, og der er gået 3 år siden, han sidst vides at have været i live.

§ 40. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle har indgået nyt ægteskab i strid med § 14.

§ 41. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle har gjort sig skyldig i ægteskabsbrud eller andet usædeligt forhold, der kan sidestilles hermed. Skilsmisse kan dog ikke kræves, hvis ægtefællen selv har givet anledning til handlingen eller må anses at have frafaldet sin ret.

Stk. 2. Hvis hensynet til børnene eller andre vægtige grunde på afgørende måde taler derfor, kan der i stedet for skilsmisse gives separation.

Stk. 3. Sag må anlægges eller ansøgning om bevilling indgives inden 6 måneder efter, at ægtefællen er blevet vidende om handlingen, og inden 2 år efter, at den er begået.

§ 42. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle med kundskab eller formodning om at lide af kønssygdom, som endnu frembyder smittefare, ved samleje har udsat ægtefællen for smitte. Skilsmisse kan dog ikke kræves, hvis ægtefællen med kundskab om smittefare frivilligt lod sig udsætte for den.

Stk. 2. Sag må anlægges eller ansøgning om bevilling indgives inden 6 måneder efter, at ægtefællen er blevet vidende om, at han er blevet udsat for smitte, og, hvis ægtefællen ikke er blevet smittet, inden sygdommen er ophørt med at frembyde smittefare.

§ 43. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle har stræbt ham efter livet eller gjort sig skyldig i mishandling af ham eller børnene.

Stk. 2. Sag må anlægges eller ansøgning om bevilling indgives inden 1 år efter, at ægtefællen er blevet vidende om handlingen, og inden 3 år efter, at den er begået.

§ 44. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle af en dansk domstol er idømt straf af fængsel i 2 år eller derover eller dømt til indsættelse i arbejds- eller sikkerhedsforvaring eller forvaringsanstalt. Dette gælder dog ikke, hvis ægtefællen frivilligt har medvirket til den straffbare handling eller samtykket i den. Hvis en sådan straffedom er afsagt af en udenlandsk domstol, kan der under hensyn til beskaffenheden af de begåede forbrydelser og de øvrige omstændigheder tillægges dommen samme retsvirkning som en dansk dom.

Stk. 2. Sag må anlægges eller ansøgning om bevilling indgives inden 1 år efter, at ægtefællen er blevet vidende om domfældelsen, og inden 3 år efter dommens afsigelse.

§ 45. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle lider af sådan sinds sygdom, at fortsættelsen af ægteskabet ikke bør fordres, og sygdommen under ægteskabet har varet i de sidste 3 år. Såfremt særlige grunde taler herfor, kan skilsmisse dog gives, selv om sygdommen har varet i mindre end 3 år.

Fremgangsmåden ved opnåelse af separation eller skilsmise.

§ 46. Separation og skilsmisse gives ved dom eller bevilling. Separation i henhold til § 41, stk. 2, kan dog kun gives ved dom.

Stk. 2. Bevilling kan kun meddeles, såfremt ægtefællerne er enige om at ønske separation eller skilsmisse ved bevilling og enige om de i §§ 50, 53 og 58-60 nævnte vilkår, jfr. dog § 49. Spørgsmål om størrelsen af underholdsbidrag kan ægtefællerne hen skyde til overøvrighedens afgørelse. Bevilling udfærdiges af justitsministeren eller af overøvrigheden efter justitsministerens bemyndigelse.

Stk. 3. Findes det betænkeligt at meddele bevilling, skal bevilling nægtes.

Mægling.

§ 47. Inden sag til opnåelse af separation eller skilsmisse anlægges, eller bevilling meddeles, skal der forsøges mægling mellem ægtefællerne om fortsættelse af ægteskabet. Mægling foretages af præsten, eller, hvis begge parter ønsker det, eller de ikke hører til samme trossamfund, af overøvrigheden eller efter dennes bemyndigelse af politimesteren. Sag kan ikke anlægges eller bevilling meddeles, medmindre mægling er afsluttet inden for de sidste 6 måneder.

Stk. 2. Undlader en ægtefælle trods to tilsigelser at give møde til mægling, er mægling med den anden ægtefælle tilstrækkelig. Det samme gælder, hvis en ægtefælle er forgæves eftersøgt. Mægling bortfalder for en ægtefælle, der ikke har ophold her i landet.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om foretagelse af mægling. Ministeren kan

fastsætte frister for mæglingens afslutning og kan endvidere træffe bestemmelse om, at rådgivning i en familierådgivningsinstitution skal kunne træde i stedet for mægling.

Stk. 4. Den, der uden lovligt forfald undlader at efterkomme en tilsigelse til mægling, straffes med bøde.

Vilkårsforhandling.

§ 48. Inden bevilling til separation eller skilsmisse meddeles, skal der endvidere foretages vilkårsforhandling. Regler herom fastsættes af justitsministeren. Det kan i disse regler bestemmes, at vilkårsforhandling bortfalder for en ægtefælle, der ikke har ophold her i landet.

Kapitel 6.

Separations- og skilsmissevilkår og ændring af vilkårene m. v.

§ 49. De vilkår, der er fastsat ved en dom til separation, afsagt her i landet, gælder også for tiden efter en skilsmisse, opnået på grundlag af separationen. Med hensyn til bidragspligt kan der dog ved separationsdommen træffes anden bestemmelse.

Forældremyndighed.

§ 50. I forbindelse med separation eller skilsmisse træffes der bestemmelse om, hvem forældremyndigheden over børnene skal tilkomme.

§ 51. Er forældrene enige om, hvem forældremyndigheden skal tilkomme, træffes afgørelsen af retten i overensstemmelse med deres ønsker, medmindre dette strider mod børnenes tarv. I sidstnævnte tilfælde, eller hvis forældrene ikke er enige, afgøres spørgsmålet af retten efter, hvad der findes rimeligt under særligt hensyn til børnenes tarv. Forældremyndigheden over børn under 2 år bær i almindelighed tillægges moderen.

Ændring af aftale eller afgørelse om forældremyndighed.

§ 52. Aftale eller afgørelse om forældremyndighed kan ændres ved dom, såfremt væsentligt forandrede forhold kræver det.

Underholdsbidrag.

§ 53. I forbindelse med separation eller skilsmisse træffes der bestemmelse om, hvorvidt der skal påhvile en ægtefælle pligt til at yde bidrag til den andens underhold.

§ 54. Indgår ægtefællerne ikke selv aftale herom, afgør retten spørgsmålet om bidragspligt, herunder spørgsmålet om pligtens varighed, medens overøvrigheden fastsætter bidragets størrelse.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1 træffes under hensyn til, i hvilket omfang den, der ønsker bidrag, selv kan skaffe sig et efter sine livsvilkår tilstrækkeligt underhold, og hvorvidt den anden part efter sine økonomiske forhold og de øvrige omstændigheder formår at udrede bidrag. Endvidere tages der hensyn til ægteskabets varighed. Bidragspligt kan i almindelighed ikke pålægges en ægtefælle, hvis den anden ægtefælle må antages ved sin livsførelse at have forårsaget separationen eller skilsmissen.

§ 55. Bidragspligt bortfalder, når den berettigede indgår nyt ægteskab, eller en af ægtefællerne afgår ved døden.

Ændring af aftale eller afgørelse om underholdsbidrag.

§ 56. En af ægtefællerne truffet aftale om bidragspligten eller om bidragets størrelse kan ændres ved dom, såfremt det på grund af væsentligt forandrede forhold vil være åbenbart urimeligt at opretholde aftalen.

§ 57. En ved dom truffet afgørelse om ægtefællernes bidragspligt kan ændres ved en ny dom, såfremt væsentligt forandrede forhold og særlige grunde i øvrigt taler herfor.

Stk. 2. En af overøvrigheden truffet afgørelse om bidragets størrelse kan ændres af overøvrigheden, såfremt omstændighederne taler derfor.

Andre vilkår.

§ 58. Om retten til ægtefællepension efter en skilsmisse gælder lovgivningens særlige regler herom.

§ 59. Om ægtefællernes ret til at fortsætte lejemålet af fælles lejlighed gælder lejelovgivningens regler herom.

Stk. 2. Såfremt en lejlighed i en ejendom, der hører til den enes bodel eller særeje, og som indeholder flere beboelseslejligheder, hidtil har tjent til familiens bolig, kan retten i forbindelse med dom til separation eller skilsmisse pålægge ægtefællen at udleje lejligheden til den anden ægtefælle og fastsætte vilkår for lejemålet.

§ 60. Har en ægtefælle haft særeje, kan det, hvis ægtefællernes formueforhold, ægteskabets varighed og omstændighederne i øvrigt i særlig grad taler derfor, efter påstand af den anden ægtefælle i forbindelse med dom til separation eller skilsmisse bestemmes, at den ene ægtefælle skal yde den anden et beløb for at sikre, at denne ikke stilles urimeligt ringe i økonomisk henseende efter separationen eller skilsmissen. Denne regel anvendes også med hensyn til rettigheder, der er uoverdragelige eller i øvrigt af personlig art, og som ikke indgår i fordelingen.

Midlertidig bestemmelse om forældremyndighed.

§ 61. Hvis der er anlagt sag til opnåelse af separation eller skilsmisse, kan retten efter begæring træffe midlertidig bestemmelse om, hvem forældremyndigheden over børnene skal tilkomme. Reglerne i § 51 finder tilsvarende anvendelse. Retten kan ændre sådanne bestemmelser samt beslutninger truffet efter myndighedslovens § 24, stk. 1, såfremt væsentligt forandrede forhold kræver det. Rettens afgørelse træffes ved kendelse.

Stk. 2. Tages påstanden om separation eller skilsmisse ikke til følge, eller bliver sagen afvist eller hævet, bortfalder en bestemmelse, der er truffet efter stk. 1, medmindre samlivet mellem ægtefællerne er op hævet. Bestemmelsen har i så fald samme virkning som bestemmelser truffet efter myndighedslovens § 24, stk. 1.

Ændring af visse aftaler om vilkår m. v.

§ 62. Har ægtefæller med henblik på separation eller skilsmisse truffet aftale om fordelingen af formuen, bidragspligten eller

andre vilkår, kan aftalen ved dom ændres eller erklæres for uforbindende, såfremt den skønnes åbenbart urimelig for den ene ægtefælle på tidspunktet for dens indgåelse.

Stk. 2. Sag må anlægges inden 1 år efter endelig dom til separation eller skilsmisse eller efter udfærdigelse af bevilling.

Stk. 3. Såfremt en aftale mellem ægtefæller anfægtes i kraft af almindelige formueretlige regler, gælder fristerne i stk. 2 ikke.

Kapitel 7.

Ikrafttrædelsesbestemmelser m. v.

§ 63. Loven træder i kraft den 1. juli 1969.

§ 64. Bestemmelsen i § 25, stk. 2, anvendes også på viselser foretaget før lovens ikrafttræden.

§ 65. Er der før lovens ikrafttræden anlagt sag til opnåelse af separation, skilsmisse eller ægteskabs omstødelse eller indgivet ansøgning om bevilling til separation eller skilsmisse, anvendes den tidligere lovgivnings regler.

Stk. 2. Såfremt begge ægtefæller begærer det, inden endelig dom afsiges, eller bevilling meddeles, kan lovens regler dog anvendes.

Stk. 3. Omstødes et ægteskab, der er indgået før lovens ikrafttræden, anvendes lovens regler om virkningerne af ægteskabs omstødelse.

§ 66. Om ægtefællers adgang til at opnå skilsmisse på grundlag af en separation meddelt før lovens ikrafttræden, anvendes den tidligere lovgivnings regler.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 kan hver af ægtefællerne dog kræve skilsmisse fra den 1. juli 1970.

Stk. 3. Efter begge ægtefællers begæring kan lovens regler i øvrigt anvendes helt eller delvis.

§ 67. Bestemmelsen i § 52 anvendes også på aftaler og afgørelser om forældremyndighed, der er truffet før lovens ikrafttræden.

§ 68. Bestemmelserne i §§ 56 og 62 anvendes kun på aftaler, der er indgået efter lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Ændring af afgørelser om underholdsbidrag, der er truffet før lovens ikrafttræden, sker efter lovens regler.

§ 69. Fra lovens ikrafttræden ophæves, jfr. dog §§ 65, 66 og 68:

- 1) forordning af 30. april 1824 om præsters embede angående ægteskab,
- 2) lov af 13. april 1851 om ægteskab uden for folkekirken,
- 3) lov nr. 79 af 19. februar 1892 om ægteskabs indgåelse for danske konsulere i udlandet,
- 4) lov nr. 269 af 14. december 1906 om overenskomster vedrørende ægteskaber indgåede for diplomatiske eller konsulære embedsmænd,
- 5) lov nr. 276 af 30. juni 1922 om ægteskabs indgåelse og opløsning og
- 6) lov nr. 140 af 25. maj 1956 om adoption § 26.

§ 70. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

På baggrund af overvejelser i udvalget for nordisk lovsamarbejde og forhandlingerne på det 20. nordiske juristmøde anbefalede Nordisk Råd på sin 3. session i Stockholm i januar 1955 regeringerne at undersøge forudsætningerne for en revision af den i de nordiske lande gældende lovgivning om ægteskab og ægtefællers formueforhold, således at lovgivningen kunne blive så ensartet som muligt.

Efter fornyede drøftelser i udvalget for nordisk lovsamarbejde nedsatte justitsministeriet den 2. maj 1957 et udvalg med den opgave at overveje spørgsmålet om ændring af de gældende regler om ægteskabs indgåelse og opløsning og om ægteskabets retsvirkninger samt dertil knyttede spørgsmål. Udvalget fik samtidig bemyndigelse til at træde i forbindelse med delegerede fra de øvrige nordiske lande med det formål at sikre, at ensartetheden i de nordiske landes ægteskabslovgivning opretholdes og udbygges.

I november 1961 afgav udvalget sin første betænkning, der angik skifte mellem ægtefæller (betænkning nr. 305/1962). Udvalgets forslag til ændring af skifteloven blev gennemført ved lov nr. 412 af 18. december 1963.

I september 1964 afgav udvalget sin anden betænkning, der angik ægteskabs indgåelse og opløsning samt forældremyndighed og samkvemsret (betænkning nr. 369/1964), og som indeholdt et udkast til ny lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, der ligger til grund for det foreliggende lovforslag.

Endelig afgav udvalget i november 1965 sin tredje betænkning, der indeholdt et udkast til lov om ægteskabets retsvirkninger (betænkning nr. 415/1966), på grundlag af hvilket der senere vil blive fremsat lovforslag.

I forhold til den gældende lov nr. 276 af 30. juni 1922 om ægteskabs indgåelse og opløsning indeholder udvalgets lovudkast i betænkningen fra 1964 en række ændringer.

Udkastet indeholder således forslag om nedsættelse af aldersgrænsen for mænds adgang til indgåelse af ægteskab fra 21 til 20 år, om indskrænkning af de medicinske ægteskabshindringer, om udvidelse af adgangen til dispensation fra forbudet mod ægteskab mellem visse besvogrede samt om ophævelse af bestemmelsen om ventetid for kvinder, der tidligere har været gift, og af kravet om afholdelse af skifte inden nyt ægteskab. I forbindelse hermed foreslås bestemmelserne om prøvelse af ægteskabsbetin-

gelserne forenklet, navnlig ved ophævelse af kravet om obligatorisk lysning inden vielsen.

Ved gennemførelse af lovudkastets regler om betingelser for indgåelse af ægteskab og af de tilsvarende regler, som er foreslået i de øvrige nordiske lande, vil ægteskabsbetingelserne i de nordiske lande blive så ensartede, at det vil være muligt at gennemføre en ordning, hvorefter prøvelse af ægteskabsbetingelserne i et af landene kan danne grundlag for vielse i et hvilket som helst andet af landene.

Udvalget har tillige foreslået, at antallet af omstødelsesgrunde indskrænkes, og at reglerne om retsvirkningerne af omstødelse ændres således, at det kan pålægges en ægtefælle at svare underholdsbidrag til den anden ægtefælle.

Lovudkastet indeholder endvidere vidtrækkende ændringer af betingelserne for at opnå separation og skilsmisse.

Et flertal af udvalgets medlemmer har således foreslået, at ægteskabsbrud ikke længere skal give den krænkede ægtefælle adgang til skilsmisse, men alene begrunde krav om separation. En tilsvarende ændring er foreslået med hensyn til visse skilsmissegrunde (ensidig samlivsophævelse uden fyldestgørende grund, smitte med kønssygdom, mishandling og straffedom), som i praksis spiller en beskeden rolle.

En udvidelse af adgangen til opnåelse af skilsmisse følger derimod af udvalgets forslag om, at hver af ægtefællerne skal kunne kræve ægteskabet opløst, når samlivet i 4 år har været ophævet på grund af uoverensstemmelse. Endelig foreslås det, at der fremtidig kun skal gælde én frist for opnåelse af skilsmisse efter forudgående separation.

Om den formelle fremgangsmåde for opnåelse af separation og skilsmisse har udvalget bl. a. foreslået, at ægtefællerne altid får mulighed for at vælge mellem domstolsafgørelse og administrativ bevilling, samt at betingelserne for at opnå bevilling bliver ensartede for alle separations- og skilsmissebestemmelserne og præciseret nøje i lovtæksten.

Også reglerne om vilkårene ved separation og skilsmisse foreslås ændret på en række punkter. Således skal et vilkår, der er fastsat ved en separationsdom, som hovedregel også gælde for tiden efter en skilsmisse, opnået på grundlag af separationen. Endvidere foreslås det, at bestemmelserne om afgørelse af forældremyndighedsspørgsmålet i forbindelse med separation og skilsmisse overføres fra myndighedsloven til ægteskabsloven, og at kompe-

tencen til at ændre sådanne afgørelser generelt henlægges til domstolene.

Udvalgets lovudkast har været forelagt for kirkeministeriet, socialministeriet, præsidenterne for østre og vestre landsret samt Københavns byret, overpræsidenten i København, samtlige amtmænd, retsplejerådet, advokatrådet, Den danske Dommerforening, Foreningen af amtsjurister, Foreningen af politimestre i Danmark, Foreningen af politiassessorer og politifuldmægtige i Danmark, Danske Kvinders Nationalråd og Dansk Kvindesamfund.

Lovudkastet og det tilsvarende udkast fra de andre nordiske lande har herefter været drøftet mellem landenes justitsministerier og i Nordisk Råd på dettes 14. og 15. sessioner.

Bl. a. på baggrund af disse drøftelser har man ved udarbejdelsen af det foreliggende lovforslag fra veget udvalgets lovudkast på visse punkter, som er omtalt i bemærkningerne til de enkelte bestemmelser. I overensstemmelse med Nordisk Råds rekommandation nr. 7/1967, der er nærmere omtalt i de indledende bemærkninger til lovforslagets kapitel 5, foreslås det således, at ægteskabsbrud bibeholdes som skilsmissegrund, men således at retten kan give separation i stedet for skilsmisse, hvis hensynet til fællesbørnene eller andre vægtige grunde på afgørende måde taler derfor.

Herudover er der i en række tilfælde foretaget ændringer af redaktionel karakter.

Om lovforslagets enkelte bestemmelser henvises dels til nedenstående bemærkninger, dels til bemærkningerne i udvalgets betænkning.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til kapitel 1.

Til § 1.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 1. Herom henvises til betænkningen s. 28.

Til § 2.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 2. Herom henvises til betænkningen s. 28.

Til § 3.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 3, stk. 1, bortset fra, at det udtrykkeligt er fremhævet, at heller ikke erstatning efter § 2 kan pålægges en mand, som ikke har haft samtykke efter §§ 7-8 til forlovelsen.

Forslaget medtager ikke bestemmelsen i udkastets § 3, stk. 2, hvorefter erstatning efter § 2 ikke kan pålægges en mand, medmindre han ved be-

svangrelsen var fyldt 18 år. I de undtagelsestilfælde, hvor en mand under 18 år har indgået forlovelse med samtykke efter § 7, er der efter justitsministeriets opfattelse ikke tilstrækkelig grund til at fravige bestemmelsen i § 2.

Til § 4.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 4. Herom henvises til betænkningen s. 28.

Til § 5.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 5. Herom henvises til betænkningen s. 28.

Til kapitel 2.

Forslaget medtager ikke bestemmelsen i udkastets § 11, hvorefter den, som lider af kønssygdom, der endnu frembyder fare for smitte eller for overførelse på børnene, ikke må indgå ægteskab, uden at den anden part er gjort bekendt med sygdommen, og begge parter af en læge har fået mundtlig vejledning om farerne ved den. Som anført i betænkningen s. 36 har retslægerådet udtalt, at moderne diagnostik og behandling af kønssygdomme har gjort bestemmelsen overflødig. Da bestemmelsen efter justitsministeriets opfattelse også i øvrigt har ringe praktisk betydning, foreslås den derfor udeladt.

Til § 6.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 6. Herom henvises til betænkningen s. 29-32.

Til § 7.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 7. Herom henvises til betænkningen s. 32.

Til § 8.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 8. Herom henvises til betænkningen s. 32.

Til § 9.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 9. Herom henvises til betænkningen s. 32-33.

Til § 10.

Efter bestemmelsen i udkastets § 10, stk. 1, der er omtalt i betænkningen s. 33-35 og 146-53 må den, som er sindssyg eller åndssvag eller lider af alvorlige sjælelige forstyrrelser af anden art, ikke indgå ægteskab uden justitsministerens tilladelse.

I forhold hertil er der i lovforslaget foretaget den ændring, at alvorlige sjælelige forstyrrelser af anden art end sindssygdom eller åndssvaghed ikke vil være til hinder for indgåelse af ægteskab. Efter de gældende regler er det i praksis sjældent, at personer, der lider af sådanne forstyrrelser (visse epilepsiledsagende og psykopatiske karakterforandringer), søger om tilladelse til at indgå ægteskab, og ansøgningerne bliver i reglen imødekommet. Også i de tilsvarende bestemmelser i de norske og svenske forslag er disse persongrupper udeladt.

Ved udarbejdelsen af lovforslaget har man overvejet, om det ville være muligt at begrænse bestemmelsen til at omfatte kun visse grader af åndssvaghed, således at lettere åndssvage kunne indgå ægteskab uden tilladelse.

En i justitsministeriet foretaget undersøgelse af praksis efter ægteskabslovens § 10 viser imidlertid, at ansøgninger fra lettere åndssvage om ægteskabstilladelse er afslået i et ikke ubetydeligt antal tilfælde, og at der i disse sager har været så at sige fuldstændig enighed mellem åndssvageforsorgsinstitutionerne, retslægerådet og ministeriet om, at det på baggrund af oplysningerne om ansøgenes eller en af disses personlige forhold ikke ville være forsvarligt at meddele tilladelse. På baggrund heraf har man fundet det rigtigst fortsat at lade bestemmelsen omfatte alle åndssvage.

Justitsministeriet kan imidlertid tiltræde, at der som påpeget af Statens åndssvageforsorg i en udtalelse om ægteskabsudvalgets betænkning savnes tilstrækkelig viden om de problemer, der er forbundet med åndssvages indgåelse af ægteskab. Under hensyn hertil agter man i samarbejde med bl. a. Statens åndssvageforsorg at søge iværksat en undersøgelse til belysning af, i hvilket omfang de sociale og eugeniske hensyn, der ligger til grund for ægteskabslovens § 10 og administrationen af denne bestemmelse, kan begrunde, at bestemmelsen på længere sigt opretholdes efter den udvikling, der er sket med hensyn til behandlingen af de åndssvage og deres stilling i samfundet.

Bestemmelsen i udkastets § 10, stk. 2, hvorefter tilladelse til indgåelse af ægteskab kan betinges af, at den pågældende underkaster sig sterilisation, er ikke medtaget i forslaget, idet der kan rejses tvivl om, hvorvidt bestemmelsen, der blev indført i 1938, er i fuld overensstemmelse med det frivillighedsprincip, som har fundet udtryk i lov nr. 234 af 3. juni 1967 om sterilisation og kastration.

Det må dog fremhæves, at man efter justitsministeriets opfattelse ved behandlingen af ansøgninger om ægteskabstilladelse fortsat må lægge betydelig vægt på, om der er udsigt til, at ægtefællerne vil få

børn eller ej, jfr. betænkningen s. 146-48. Man vil derfor søge gennemført en ordning, hvorefter der, når afslag er begrundet i manglende sterilisation, ydes de pågældende vejledning om muligheden for opnåelse af tilladelse til sterilisation og om udsigten til, at afgørelsen af spørgsmålet om ægteskabstilladelse kan ændres, såfremt sterilisation foretages. En sådan vejledning vil kunne ydes enten af åndssvageforsorgen eller vedkommende overlæge, eller — hvis andrageren ikke er under forsorg eller undergivet behandling på en institution eller under tilsyn af en institution — af mødrehjælpen.

Til § 11.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 12. Herom henvises til betænkningen s. 36-37.

Til § 12.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 13. Herom henvises til betænkningen s. 37-38.

Til § 13.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 14. Herom henvises til betænkningen s. 38.

Til § 14.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 15, stk. 1. Herom henvises til betænkningen s. 38.

I forslaget medtages ikke bestemmelsen i udkastets § 15, stk. 2, hvorefter den, hvis ægteskab er opløst ved dom, ikke må indgå nyt ægteskab, før ankefristen er udløbet, medmindre den tidligere ægtefælle giver afkald på anke. Som anført i betænkningen s. 38 kan udtrykkelig bestemmelse herom ikke anses for påkrævet. Hertil kommer, at det efter forslagets § 16, er overladt til justitsministeren at bestemme, hvilke bevisligheder en part skal præstere for at godtgøre et tidligere ægteskabs ophør, således at der med hjemmel i denne bestemmelse vil kunne fastsættes regler svarende til udkastets § 15, stk. 2.

Til § 15.

Denne bestemmelse svarer til udkastets § 16, stk. 3. Der henvises til betænkningen s. 43-44. Man har dog fundet det rigtigst i bestemmelsen udtrykkeligt at angive, at erklæringen skal omfatte også børn, der er i vente, samt adoptivbørn. Bestemmelsen er også i øvrigt søgt formuleret i overensstemmelse med de tilsvarende norske og svenske bestemmelser. Endvidere har man fundet det hensigtsmæssigt at placere bestemmelsen i kapitlet om ægteskabsbetingelserne.

Forslaget medtager ikke bestemmelsen i udkastets § 16, stk. 2, hvorefter parter, af hvilke den ene tilhører et trossamfund, hvortil den anden ikke hører, skal afgive erklæring om, i hvilken tro børnene i ægteskabet skal opdrages. Det er ganske vist rigtigt, at det som påpeget af ægteskabsudvalget s. 42-43 for mange ægtefæller vil være af betydning at få dette spørgsmål bragt på det rene før ægteskabets indgåelse. Dette synes imidlertid også at kunne gælde andre spørgsmål, der er af indgribende betydning for ægtefællerne, men hvis afgørelse ikke er søgt reguleret i ægteskabsloven. Hertil kommer, at det for en nutidig opfattelse kan forekomme stødende, at borgerne over for myndighederne skal afgive erklæring om deres religiøse opfattelse. Det kan endvidere forekomme uheldigt, at myndighederne efter § 9 i lov af 13. april 1851 om ægteskab uden for folkekirken, der foreslås ophævet ved § 69, skal tage stilling til spørgsmålet om fravigelse af den af ægtefællerne afgivne erklæring, dersom den ene ægtefælle er død eller ikke har del i forældremyndigheden, og den anden ægtefælle ønsker at opdrage børnene i en anden tro end angivet i erklæringen. Kirkeministeriet har tiltrådt, at bestemmelsen ikke er medtaget i forslaget.

Til kapitel 3.

Til § 16.

Denne bestemmelse svarer til udkastets § 16, stk. 1. Herom henvises til betænkningen s. 42.

Til § 17.

Efter den gældende lovgivning foretages uden for København prøvelsen af, om der foreligger ægteskabshindringer, og vielsen i købstæderne af borgmesteren og i landsognene af sognefogeden. Dog foretages prøvelse af ægteskabsbetingelserne og vielse også i en række kommuner i Københavns omegn, hvis styrelsesform svarer til købstædernes, og i de såkaldte „Marstakkommuner“, af borgmestrene.

Også efter ægteskabsudvalgets lovudkast skal prøvelsen og vielsen i købstæderne og i kommuner med tilsvarende styrelsesform foretages af borgmesteren og i andre kommuner af sognefogeden, se betænkningen s. 44-45.

Under hensyn til reglerne i lov nr. 225 af 3. juni 1967 om revision af den kommunale inddeling har justitsministeriet imidlertid fundet det rigtigst at foreslå, at prøvelsen og vielsen såvel i købstæderne som i sognekommunerne foretages af kommunalbestyrelsens formand. Indenrigsministeriet, De samvirkende Kommunalforeninger i Danmark, Foreningen Bymæssige Kommuner og sognefogedernes organisationer har tilsluttet sig forslaget herom.

I øvrigt svarer bestemmelsen til udkastets § 17. Herom henvises til betænkningen s. 44.

Til § 18.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 18. Herom henvises til betænkningen s. 40-42 og 44.

Som 3. pkt. i stk. 2 er der dog optaget en henvisning til de anerkendte trossamfunds særlige forskrifter, ligesom det er sket i § 24, stk. 3. Udkastets § 27 er herefter udeladt.

Til § 19.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 19. Herom henvises til betænkningen s. 44.

Til § 20.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 20. Herom henvises til betænkningen s. 45.

Til § 21.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 21. Dog er det i stk. 1 præciseret, at kirkeministeren som forudsat i bemærkningerne i betænkningen s. 45 med hjemmel i bestemmelsen kan fastsætte regler om, i hvilke tilfælde en præst i folkekirken har pligt til at foretage vielse.

Til § 22.

Der henvises til bemærkningerne til § 17, hvorefter vielsen uden for København skal foretages af kommunalbestyrelsens formand. Som følge heraf foreslås det i stk. 2, at kommunalbestyrelsens formand kan bemyndige en eller flere personer til på sit ansvar at foretage vielse. I øvrigt svarer bestemmelsen til udkastets § 22. Herom henvises til betænkningen s. 45.

Til § 23.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 23. Herom henvises til betænkningen s. 45.

Dog har man som 2. pkt. i stk. 1 optaget bestemmelsen i udkastets § 24. Herom henvises til betænkningen s. 45.

Endvidere har man ment at burde foreslå bestemmelsen i stk. 2 formuleret på en sådan måde, at det tydeligere af ordlyden fremgår, at der selv i tilfælde, hvor der er alvorlig fare ved at udsætte vielsen, skal foretages prøvelse af ægteskabsbetingelserne i det omfang, dette efter forholdene må anses for forsvarligt.

Efter udkastets stk. 3 må vielse, selv om prøvelse har fundet sted, ikke foretages, hvis det er vielsesmyndigheden bekendt, at ægteskabsbetingelserne ikke er opfyldt. Ved en ændret formulering er det

i forslaget præciseret, at bestemmelsen også finder anvendelse i de tilfælde, der omtales i stk. 2.

Til § 24.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 25. Herom henvises til betænkningen s. 45-46.

Som 2. pkt. i stk. 3 er der som nævnt i bemærkningerne til § 19, stk. 2, optaget en henvisning til de anerkendte trossamfunds særlige forskrifter.

Til § 25.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 26. Herom henvises til betænkningen s. 46.

Til § 26.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 28. Herom henvises til betænkningen s. 46-48.

Til kapitel 4.

Til § 27.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 29. Herom henvises til betænkningen s. 49-50. Dog er *stk. 3* formuleret således, at omstødelsessag, der efter udkastet kan anlægges af det offentlige (anklagedmyndigheden) eller af en af ægtefællerne, kan anlægges af justitsministeren eller den, han bemyndiger dertil, eller af en af ægtefællerne. Baggrunden herfor er, at det ved forslag til lov om ændring af retsplejeloven vil blive foreslået, at sager til omstødelse af et ægteskab, som det offentlige anlægges, fremtidig skal behandles i den borgerlige retsplejes former.

Til § 28.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 30. Herom henvises til betænkningen s. 50-51.

Til § 29.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 31. Herom henvises til betænkningen s. 51.

Til § 30.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 32. Herom henvises til betænkningen s. 51.

Til § 31.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 33. Herom henvises til betænkningen s. 51.

Dog er det i overensstemmelse med § 50, stk. 3, i den gældende lov om ægteskabs indgåelse og op-

løsning præciseret i stk. 2, at den ret, der tilkommer arvingerne, hvis den længstlevende dør efter, at sagen er anlagt, kun vedrører reglerne i skifte-lovens § 69.

Til § 32.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 34. Herom henvises til betænkningen s. 51.

Til kapitel 5.

Nordisk Råd vedtog på den 15. session i april 1967 følgende rekommandation (rekommandation nr. 7/1967):

„Nordisk Råd henstiller til regeringerne, at der på grundlag af de afgivne betænkninger og forslag søges tilvejebragt yderligere ensartethed i den nordiske lovgivning om ægteskabs indgåelse og opløsning, således at i alle landene:

- I. reglen om utroskabs retsvirkning ændres i overensstemmelse med det i den norske komitébetænkning anførte forslag, hvorefter utroskab opretholdes som skilsmissegrund, samtidig med at retten får adgang til at give separation i stedet for skilsmisse, når hensynet til fællesbørnene eller andre vægtige grunde taler for det,
- II. denne regel også lægges til grund ved utroskab i separationstiden, samt
- III. fristen for skilsmisse efter forudgående retslig separation sættes til 1 år“.

Lovforslaget er som nævnt i de almindelige bemærkninger i overensstemmelse med rekommandationen. Der henvises navnlig til forslaget § 41 om ægteskabsbrud.

I den betænkning fra Nordisk Råds juridiske udvalg, som ligger til grund for rekommandationen, har udvalget om den i rekommandationen under I nævnte regel bl. a. anført:

„Udvalgets væsentlige betænkelighed ved forslaget er, at betingelserne for at påtvinge separation er og antagelig må være angivet ret ubestemt. Det kan efter udvalgets opfattelse ikke afvises, at reglen i nogle tilfælde kan friste dommeren til at anvende separation som en mellemøsning, hvorved han mener at tage hensyn til begge sider, uden at der virkelig foreligger de vægtige grunde, som er en forudsætning for at anvende reglen. Det fortjener antagelig at overvejes, om der er anledning til i motiverne eller på anden måde at understrege, at adgangen til at give separation i stedet for skilsmisse kun bør finde anvendelse i de tilfælde, hvor

F. t. l. om ægteskabs indgåelse og opløsning.

dommeren føler sig overbevist om, at hensynet til fællesbørnene eller andre særegne grunde på afgørende måde taler imod den krænkede ægtefælles ret til skilsmisse“. Der henvises til Nordisk Råds 15. session 1967, s. 834-35.

Justitsministeriet kan tiltræde disse synspunkter og har derfor ment at burde foreslå bestemmelsen i forslaget § 41, stk. 2, formuleret således, at separation i stedet for skilsmisse kun kan gives, når hensynet til børnene eller andre vægtige grunde på afgørende måde taler derfor.

Af hensyn til nordisk retsenhed har man endvidere i overensstemmelse med indstillingen fra mindretallet i ægteskabsudvalget bibeholdt visse skilsmissegrunde, der i praksis kun spiller en ringe rolle, og som efter udvalgsflertallets opfattelse alene skulle kunne begrunde separation. Dette gælder således smitte med kønssygdom, jfr. § 42, mishandling, jfr. § 43, og straffedom, jfr. § 44. Endvidere foreslås det, at ensidig samlivsophævelse uden fyldestgørende grund bevares som skilsmissegrund, jfr. § 38. Som følge heraf har det været nødvendigt at omarbejde separationsbestemmelsen i forslaget § 34.

Til § 33.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 35. Herom henvises til betænkningen s. 81-82.

Til § 34.

Til stk. 1. Som anført i de indledende bemærkninger til kapitel 5 er der blandt forslaget skilsmissegrunde medtaget en række forhold, som efter ægteskabsudvalgets lovudkast alene skulle kunne begrunde separation, og det har derfor været nødvendigt at omarbejde lovudkastets § 36.

Efter lovforslagets § 34, stk. 1, 1. pkt., kan separation herefter kræves, hvis den anden ægtefælle groft har forsømt familiens underhold eller gjort sig skyldig i grov krænkelse af andre pligter over for ægtefællen eller børnene. I medfør af denne bestemmelse vil en ægtefælle eksempelvis kunne kræve separation, når den anden ægtefælle uden fyldestgørende grund har forladt hjemmet, eller hvis han har gjort sig skyldig i grov eller gentagen vold over for ægtefællen eller børnene, jfr. § 36, stk. 2, 2. pkt., i ægteskabsudvalgets lovudkast, og udvalgets bemærkninger hertil i betænkningen s. 83-85.

Under hensyn til den vurdering, der i dag anlægges af alkoholisme, har man ikke ment at burde give en ægtefælle adgang til separation alene under henvisning til, at den anden ægtefælle er „henfalden til misbrug af beruselsesmidler“, jfr. § 53, stk. 1, i den gældende lov om ægteskabs indgåelse og opløsning. Har misbruget medført, at forholdet mellem

ægtefællerne må anses for ødelagt, vil separation imidlertid kunne kræves efter bestemmelsen i 2. pkt., der svarer til § 36, stk. 1, i ægteskabsudvalgets lovudkast, jfr. bemærkningerne i betænkningen s. 82-83.

Man har ikke anset det for påkrævet i 1. pkt. udtrykkeligt at anføre, at separation ikke kan kræves, hvis ægtefællen selv, som det præciseres i den gældende ægteskabslovs § 53, stk. 1, „ved sin optræden eller sit forhold over for den anden ægtefælle har givet anledning til dennes forsømmelse eller forseelse“, idet ægtefællens eget forhold naturligt vil indgå i vurderingen af, om der forligger en pligtkrænkelse, og om denne i bekræftende fald må betegnes som grov.

Til stk. 2. Som nævnt foreslås antallet af skilsmissegrunde udvidet i forhold til ægteskabsudvalgets lovudkast, og efter forslaget § 41, stk. 2, kan retten i særlige tilfælde give separation i stedet for skilsmisse på grund af ægteskabsbrud. På baggrund heraf foreslås det at opretholde bestemmelsen i den gældende ægteskabslovs § 64, hvorefter en ægtefælle, der har ret til skilsmisse, kan vælge i stedet at forlange separation.

Til § 35.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 37. Herom henvises til betænkningen s. 85.

Til § 36.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 38, bortset fra, at det i overensstemmelse med Nordisk Råds rekommandation er foreslået, at skilsmisse skal kunne opnås efter 1 års separation. Der henvises i øvrigt til betænkningen s. 78-79 og 85-86.

Til § 37.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 39. Som anført i betænkningen s. 88-89 vil skilsmisse i de tilfælde, der er omfattet af bestemmelsen, i Finland kunne opnås efter en frist på 2 år og i Norge og Sverige som hovedregel efter en frist på 3 år.

Under hensyn hertil, og da der næppe i nævneværdigt omfang er udsigt til, at et ægteskab, i hvilket samlivet i 3 år har været ophævet på grund af uoverensstemmelse, vil kunne bevares, har justitsministeriet anset det for rigtigst at foreslå, at fristen også i Danmark fastsættes til 3 år.

Til § 38.

Bestemmelsen, der ikke findes i ægteskabsudvalgets udkast, svarer til § 56 i den gældende lov om ægteskabs indgåelse og opløsning. Også i Norge og

Sverige har en ægtefælle ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle i 2 år har unddraget sig samlivet mod ægtefællens vilje og uden fyldestgørende grund. Der henvises i øvrigt til betænkningen s. 79.

Til § 39.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 40. Herom henvises til betænkningen s. 90.

Til § 40.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 41. Herom henvises til betænkningen s. 90.

Til § 41.

Bestemmelsen svarer til § 59 i den gældende lov om ægteskabs indgåelse og opløsning. I overensstemmelse med Nordisk Råds rekommandation er der dog som stk. 2 i paragraffen optaget en bestemmelse, hvorefter retten, når hensyn til børnene eller andre vægtige grunde på afgørende måde taler derfor, i stedet for skilsmisse kan give separation. Om baggrunden for den foreslåede formulering af denne bestemmelse henvises til de indledende bemærkninger til lovforslagets kapitel 5. Efter forslaget § 46, stk. 1, vil sager, i hvilke der er spørgsmål om at anvende § 41, stk. 2, kun kunne afgøres af domstolene.

Efter ordlyden af § 41, stk. 1 og 2, er der for så vidt ikke noget til hinder for, at bestemmelsen i stk. 2 vil kunne anvendes, selv om ægtefællerne på det tidspunkt, da ægteskabsbruddet blev begået, i forvejen var separerede. Anlægger den krænkede ægtefælle sag med påstand om skilsmisse på grund af ægteskabsbruddet, og finder retten under denne sag, at hensynet til børnene eller andre vægtige grunde på afgørende måde taler for, at separationen opretholdes trods ægteskabsbruddet, vil anvendelse af bestemmelsen imidlertid indebære, at den tidligere separation må opretholdes, således at fristen efter § 36 regnes fra separationens dato.

Om ægteskabsbrud henvises i øvrigt til betænkningen s. 71-78 og 83-84.

Til § 42.

Bestemmelsen, der svarer til § 60 i den gældende lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, foreslås opretholdt i overensstemmelse med indstillingen fra ægteskabsudvalgets mindretal. Der henvises til betænkningen s. 79-80.

Til § 43.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 43, bortset fra, at man i overensstemmelse med mindretallets indstilling har bibeholdt mishandling af ægtefællen

som skilsmissegrund. Efter forslaget vil også mishandling af børnene kunne begrunde skilsmisse, ligesom det er tilfældet efter de tilsvarende norske og svenske regler. Om bestemmelsen henvises i øvrigt til betænkningen s. 79-80 og 91-92.

Til § 44.

Bestemmelsen, der erstatter § 62 i den gældende lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, er i overensstemmelse med indstillingen fra ægteskabsudvalgets mindretal. Herom henvises til betænkningen s. 79-80.

Til § 45.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 42. Herom henvises til betænkningen s. 90-91.

Til § 46.

Bestemmelsen svarer med enkelte ændringer til udkastets § 44. Herom henvises til betænkningen s. 92-95.

Til stk. 1. Efter 2. pkt. i denne bestemmelse vil separation i henhold til forslaget § 41, stk. 2, i stedet for skilsmisse på grund af ægteskabsbrud alene kunne gives ved dom og ikke ved bevilling.

Hvor parterne er enige om at søge skilsmisse ved bevilling, og de almindelige betingelser for opnåelse af skilsmissebevilling, herunder enighed om de i § 46, stk. 2, nævnte vilkår, er opfyldt, vil det ganske vist kun i sjældne undtagelsestilfælde kunne antages, at bestemmelsen i forslaget § 41, stk. 2, vil kunne finde anvendelse. Selv om parterne er enige om at ønske skilsmisse og om vilkårene herfor, må bevillingsmyndigheden imidlertid være opmærksom på, om der kan antages at foreligge sådanne særlige omstændigheder, som efter § 41, stk. 2, vil kunne begrunde, at der gives separation i stedet for skilsmisse; hvis der efter bevillingsmyndighedens skøn foreligger sådanne omstændigheder, og parterne fastholder deres ønske om skilsmisse, bør bevillingsmyndigheden henvise dem til at søge skilsmisse ved dom, jfr. stk. 1, 2. pkt., og stk. 3.

Til stk. 2. Som følge af, at forslaget § 50 er ændret i forhold til udkastets § 48 således, at der ikke i forbindelse med separation eller skilsmisse skal træffes afgørelse om samkvemsret, er det efter stk. 2 ikke en betingelse for, at sagen kan afgøres ved bevilling, at der foreligger enighed om samkvemsretsspørgsmålet.

Til stk. 3. Ved formuleringen af stk. 3 er det fremhævet, at sagen ikke kan afgøres ved bevilling, hvis dette er betænkeligt. Som anført i bemærkningerne til stk. 1 er der herved også tænkt på tilfælde, hvor der er tvivl om, hvorvidt bestemmelsen i forslaget § 41, stk. 2, vil kunne finde anvendelse.

Til § 47.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 45. Herom henvises til betænkningen s. 96-97 og 157-63.

Til § 48.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 46. Herom henvises til betænkningen s. 97-98.

Man har dog fraveget udkastets bestemmelse om, at vilkårsforhandlingen bortfalder for en ægtefælle der ikke har bopæl her i landet, idet justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om bortfald af vilkårsforhandling for en ægtefælle, der ikke har ophold her i landet.

*Til kapitel 6.**Til § 49.*

Bestemmelsen svarer til udkastets § 47. Herom henvises til betænkningen s. 98-100.

Til § 50.

Efter de gældende regler skal der i forbindelse med separation eller skilsmisse træffes afgørelse om, hvem forældremyndigheden over børnene skal tilkomme, og den af forældrene, som ikke får tillagt forældremyndigheden, har umiddelbart ret til personligt samkvem med børnene, medmindre særlige omstændigheder taler derimod. Alle spørgsmål om udøvelse af denne samkvensret såvel som om dens indskrænkning eller ophævelse afgøres om fornødent af overvrigheden med rekurs til justitsministeriet og kan ikke indbringes for domstolene.

I modsætning hertil har ægteskabsudvalget foreslået, at der ved separation eller skilsmisse skal træffes afgørelse ikke blot om forældremyndigheds-spørgsmålet, men også om, hvorvidt den af forældrene, som ikke får forældremyndigheden, skal have ret til personligt samkvem med børnene, således at de nærmere regler om omfanget og udøvelsen af samkvensretten fastsættes af parterne selv, eller, hvis de ikke kan blive enige, af overvrigheden med rekurs til justitsministeriet. Der henvises herom til betænkningen s. 101-02.

I en lang række af de udtalelser, som justitsministeriet har indhentet om ægteskabsudvalgets betænkning, er der imidlertid givet udtryk for alvorlige betænkeligheder ved den af udvalget foreslåede ordning. Det fremhæves bl. a., at spørgsmålet om samkvensret efter de gældende regler kun giver anledning til strid i en meget ringe del af ægteskabsagerne, idet parterne enten selv bliver enige om, hvorledes samkvensretten skal udøves eller ikke gør brug af denne ret. Hvis spørgsmålet

derimod som foreslået skal bringes på bane under separations- eller skilsmissesagen, hvor parterne står skarpest over for hinanden, må det alvorligt befrygtes, at der i langt videre omfang vil kunne opstå strid mellem parterne om dette spørgsmål, således at ægteskabsagen trækkes i langdrag. Der er endvidere risiko for, at samkvensretten under vilkårsforhandlingerne vil blive benyttet som et handelsobjekt, idet manglende enighed om dette spørgsmål vil medføre, at separations- eller skilsmissesagen ikke kan gennemføres ved bevilling. Hertil kommer, at spørgsmålet om samkvensret i virkeligheden først er modent til påkendelse, når samkvem har været søgt praktiseret gennem nogen tid, hvorved det er konstateret, om udøvelsen af samkvensretten i det enkelte tilfælde medfører vanskeligheder.

På baggrund af disse udtalelser har justitsministeriet anset det for rigtigst, at man i princippet opretholder den gældende ordning, der er omtalt ovenfor, og som indebærer, at der ikke i forbindelse med separation eller skilsmisse skal træffes særlig afgørelse eller foreligge enighed mellem ægtefællerne om dette spørgsmål.

Som følge heraf foreslås det, at bestemmelserne om samkvensret fortsat placeres i myndighedsloven.

I overensstemmelse hermed er reglerne om samkvensret i §§ 44, stk. 2, 48-51 og 65, stk. 1, i ægteskabsudvalgets lovudkast ikke medtaget i det foreliggende lovforslag, jfr. §§ 46, stk. 2, 50-52, 61 og 67.

I øvrigt svarer bestemmelsen til udkastets § 48. Herom henvises til betænkningen s. 101-02.

Til § 51.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 49, stk. 1. Herom henvises til betænkningen s. 102-03.

Forslaget medtager ikke bestemmelsen i udkastets § 49, stk. 2, om afgørelse af spørgsmålet om samkvensret, jfr. bemærkningerne til § 50.

Til § 52.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 51. Herom henvises til betænkningen s. 105-06.

Dog er bestemmelsen i 2. pkt. om ændring af afgørelser om samkvensret udeladt, jfr. bemærkningerne til § 50.

Til § 53.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 52. Herom henvises til betænkningen s. 107.

Til § 54.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 53. Herom henvises til betænkningen s. 107-09.

Til § 55.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 54. Herom henvises til betænkningen s. 109-10.

Til § 56.

Medens den gældende lovgivning ikke indeholder hjemmel til ændring af ægtefællers aftaler om deres indbyrdes underholdspligt på grund af forhold, som er indtruffet efter aftalens indgåelse, har ægteskabsudvalget foreslået, at en aftale om bidragspligten eller om bidragets størrelse skal kunne ændres ved dom, såfremt det på grund af væsentligt forandrede forhold ville være åbenbart urimeligt at opretholde den oprindelige aftale, jfr. udkastets § 55. Som eksempler på tilfælde, hvor denne regel skal kunne anvendes, nævnes i betænkningen s. 110, at manden har forpligtet sig til at svare et bestemt periodisk løbende bidrag til hustruen, men senere bliver slået ud af sit erhverv, således at han ikke har økonomisk mulighed for at svare bidrag af den aftalte størrelse, og det tilfælde, at hustruen har givet afkald på bidrag, måske efter et langvarigt ægteskab, idet hun har påregnet at kunne klare sig selv, men senere bliver uarbejdsdygtig på grund af sygdom.

Tre af ægteskabsudvalgets fem medlemmer har imidlertid kun kunnet gå ind for den foreslåede adgang til ændring af indgåede aftaler, såfremt der samtidig gives ægtefællerne mulighed for i selve aftalen at bestemme, at denne ikke skal kunne ændres uanset senere indtrufne omstændigheder.

Udvalgets mindretal har ikke kunnet tiltræde forslaget på dette punkt og har fremhævet dels, at de foreslåede betingelser for ændring af aftalerne er formuleret så snævert, at ingen af parterne behøver at nære frygt for, at ændring kan finde sted i andet end ganske ekceptionelle tilfælde, dels at den af flertallet foreslåede endelighedsklausul meget let vil kunne blive en standardklausul i skilsmisseaftaler og dermed gøre den foreslåede ændringsregel ganske illusorisk.

Mindretallets opfattelse har fået tilslutning fra den ganske overvejende del af de myndigheder, der har afgivet udtalelser om ægteskabsudvalgets betænkning. Det er navnlig fremhævet, at der utvivlsomt er praktisk trang til at ændre aftaler, der på grund af senere opståede forhold viser sig praktisk uigennemførlige eller åbenbart urimelige, ikke mindst med hensyn til størrelsen af de aftalte underholdsbidrag.

Justitsministeriet har ligeledes kunnet tiltræde mindretallets synspunkter, og bestemmelsen er udformet i overensstemmelse hermed.

Til § 57.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 56. Dog er bestemmelsen i lighed med forslaget § 56 udformet i overensstemmelse med forslaget fra ægteskabsudvalgets mindretal, således at det heller ikke i en dom kan fastsættes, at dennes bestemmelser om bidragspligt ikke kan ændres på grund af senere indtrufne omstændigheder. Herom henvises til betænkningen s. 111-13.

Til § 58.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 57. Herom henvises til betænkningen s. 113.

Til § 59.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 58. Herom henvises til betænkningen s. 113-14. De bestemmelser i lejelovgivningen, hvortil der henvises i paragraffen, findes nu i § 62 i lov nr. 23 af 14. februar 1967 om leje.

Den omstændighed, at ordene i udkastets § 58, stk. 2, „i mangel af mindelig overenskomst“, er udeladt, er naturligvis ikke til hinder for, at ægtefællerne indgår overenskomst om vilkårene for lejemålet.

Til § 60.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 59. Herom henvises til betænkningen s. 114-16.

Til § 61.

Udvalget har i udkastets § 50 foreslået en ny bestemmelse, hvorefter retten, hvis der er anlagt separations- eller skilsmisse-sag, kan træffe midlertidig afgørelse om, hvem forældremyndigheden over børnene skal tilkomme. Herom henvises til betænkningen s. 104-05.

Til stk. 1. Denne bestemmelse svarer til udvalgets udkast, bortset fra at omtalen af samkvemsretsspørgsmålet er udeladt, jfr. bemærkningerne til § 50, og at der er givet retten adgang til at ændre afgørelser, der måtte være truffet om forældremyndigheden. Dette gælder, uanset om den tidligere afgørelse er truffet af overvrigheden i henhold til § 24 i myndighedsloven eller af retten i henhold til den foreslåede bestemmelse.

Til stk. 2. Denne bestemmelse, som er ny, tager stilling til spørgsmålet om, hvilken betydning der kan tillægges en midlertidig bestemmelse efter stk. 1, såfremt påstanden om separation eller skilsmisse ikke tages til følge, eller sagen afvises eller hæves.

Det følger af bestemmelsen, at den afgørelse, der er truffet ved rettens kendelse, i så fald kan ændres af overøvrigheden.

Til § 62.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 60. Herom henvises til betænkningen s. 116-17.

Dog er det ved formuleringen af bestemmelsen præciseret, at denne som anført i betænkningen s. 116 omfatter enhver aftale mellem ægtefæller indgået med henblik på separation eller skilsmisse.

Til kapitel 7.

Til § 63.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 61.

Til § 64.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 62. Herom henvises til betænkningen s. 117.

Til § 65.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 63. Herom henvises til betænkningen s. 117-18.

Til § 66.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 64. Herom henvises til betænkningen s. 118.

Dog har man fundet det rimeligt at foreslå, at skilsmisse på grundlag af en separation meddelt før lovens ikrafttræden skal kunne kræves af hver af ægtefællerne, nar der er gået 1 år efter lovens ikrafttræden, selv om fristerne efter den hidtil gældende lov ikke er udløbet på dette tidspunkt.

Til § 67.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 65, stk. 2. Herom henvises til betænkningen s. 119.

Forslaget medtager ikke bestemmelsen i udkastets § 65, stk. 1, som følge af, at samkvemsretsbestemmelserne er udeladt af forslaget, jfr. bemærkningerne til § 50.

Til § 68.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 66. Herom henvises til betænkningen s. 119.

Til § 69.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 67. Herom henvises til betænkningen s. 119-20.

Udover de bestemmelser, som foreslås ophævet ved udkastets § 68, er der dog efter forhandling med kirkeministeriet i bestemmelsen medtaget andre lovregler om ægteskabs indgåelse m. v., som er overflødige.

Efter forslaget ophæves herefter bl. a. § 9, 2-3. pkt., i lov af 13. april 1851 om ægteskab uden for folkekirken. Denne bestemmelse indeholder bl. a. regler om ændring af erklæringer om, i hvilken tro børnene skal opdrages i ægteskab mellem personer, af hvilke den ene tilhører et trossamfund, hvortil den anden ikke hører. Baggrunden for forslaget om ophævelse af denne bestemmelse er, at der som nævnt i bemærkningerne til § 15 ikke i lovforslaget er optaget regler om afgivelse af erklæring om dette spørgsmål. Hvor erklæring er afgivet inden lovens ikrafttræden, vil spørgsmålet om børnenes religiøse opdragelse på samme måde som andre opdragelses-spørgsmål fremtidig være et forældremyndigheds-anliggende.

Til § 70.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 68. Herom henvises til betænkning s. 120.

I dette bilag opføres i venstre spalte lov om ægteskabs indgåelse og opløsning i den nugældende formulering, medens lovforslaget opføres i højre spalte

Gældende formulering.

Kapitel I.

Om forlovelse.

§ 1. Hæves en forlovelse under sådanne forhold, at skylden for ophævelsen må antages væsentlig at påhvile den ene part, er denne pligtig at yde sin forlovede erstatning for tab, der er lidt ved de forholdsregler, som med føje er truffet med det forestående ægteskab for øje.

§ 2. Besvangrer en mand sin forlovede, og hæves forlovelsen derefter under sådanne forhold, at han må antages væsentlig at bære skylden for ophævelsen, skal han betale hende en passende erstatning for den derved forvoldte forstyrrelse i hendes stilling og forhold.

§ 3. Den, som ifølge §§ 7 og 8 skal have samtykke til at indgå ægteskab, skal ikke være erstatningspligtig i henhold til § 1, når han ikke har haft sådant samtykke til forlovelsen.

Ikke heller kan der pålægges en mand erstatning efter § 2, medmindre han ved besvangrelsen var fyldt 21 år.

§ 4. Sag i henhold til §§ 1 og 2 må være rejst inden 1 år efter forlovelsens ophævelse.

§ 5. Tilsagn om en formueydelse som erstatning for senere ophævelse af en forlovelse er uforbindende.

Kapitel II.

Om betingelserne for ægteskab.

§ 6. Mand under 21 år eller kvinde under 18 år må ikke indgå ægteskab, dog at undtagelse herfra kan gøres ved kongelig bevilning i overensstemmelse med de hidtil gældende regler.

Forslaget.

Kapitel 1.

Forlovelse.

§ 1. Hæves en forlovelse under sådanne forhold, at skylden for ophævelsen må antages væsentlig at påhvile den ene part, skal denne yde den anden erstatning for tab ved rimelige forholdsregler, som er truffet med henblik på det forestående ægteskab.

§ 2. Hvis en mand besvangrer sin forlovede, og forlovelsen derefter hæves, skal han yde hende passende erstatning for den derved forvoldte forstyrrelse i hendes stilling og forhold, såfremt han må antages væsentlig at bære skylden for ophævelsen af forlovelsen.

§ 3. Den, som efter §§ 7-8 skal have samtykke til at indgå ægteskab, er ikke erstatningspligtig efter §§ 1-2, når han ikke har haft samtykke til forlovelsen.

§ 4. Sag efter §§ 1-2 må anlægges inden 1 år efter forlovelsens ophævelse.

§ 5. Løfte om en formueydelse som erstatning for senere ophævelse af en forlovelse er uforbindende.

Kapitel 2.

Ægteskabsbetingelser.

§ 6. Mand under 20 år eller kvinde under 18 år må ikke indgå ægteskab uden overvrighedens tilladelse.

Gældende formulering.

§ 7. Den, som er under 21 år og ikke tidligere har været gift, må ikke indgå ægteskab uden forældrenes samtykke.

Er den ene af forældrene død eller sindssyg eller åndssvag, eller er han uden del i forældremyndigheden, eller ville hans erklæring ikke kunne indhentes uden særlig vanskelighed eller forhaling, skal den andens samtykke være tilstrækkeligt. Gælder det anførte begge forældrene, kræves samtykke til ægteskabet fra værge eller kurator.

§ 8. Den, som er gjort umyndig, må ikke indgå ægteskab uden værgens samtykke.

§ 9. Nægtes samtykke i de tilfælde, som nævnes i §§ 7 og 8, kan overværgigheden på begæring give tilladelse til ægteskabet, hvis hvis der ikke er skellig grund til nægtelsen.

§ 10. Den, som er sindssyg, åndssvag, psykopat i højere grad eller kronisk alkoholist, må ikke indgå ægteskab uden dertil af justitsministeriet meddelt tilladelse. Det samme gælder epileptikere med jævnlige anfald eller med udtalte psykiske forandringer.

Sådan tilladelse kan kun meddeles, såfremt justitsministeriet efter indhentet erklæring fra retslægerrådet skønner, at det under hensyn til lidelsens art, den ringe fare for overførelse på afkommet samt partens evne til at bedømme ægteskabets betydning må anses for forsvarligt, at ægteskabet indgås.

Tilladelsen kan betinges af, at den pågældende lader sig underkaste sterilisation (ufrugtbargørelse) i overensstemmelse med lovgivningens bestemmelser herom, jfr. lov nr. 176 af 11. maj 1935 om adgang til sterilisation og kastration og § 5 i lov nr. 171 af 16. maj 1934 om foranstaltninger vedrørende åndssvage.

§ 11. Den, som lider af kønssygdom, der endnu frembyder fare for smitte eller for overførelse på afkommet, må ikke indgå ægteskab, uden at den anden part er gjort bekendt med sygdommen, og begge parter af en læge har fået mundtlig vejledning om farerne ved den.

Forslaget.

§ 7. Den, som er under 21 år og ikke tidligere har været gift, må ikke indgå ægteskab uden forældrenes samtykke.

Stk. 2. Hvis den ene af forældrene er død, sindssyg, åndssvag eller uden del i forældremyndigheden, eller hvis hans erklæring ikke kan indhentes uden særlig vanskelighed eller forsinkelse, er den andens samtykke tilstrækkeligt. Gælder det anførte begge forældrene, kræves samtykke fra værge.

§ 8. Den, som er umyndiggjort, må ikke indgå ægteskab uden værgens samtykke.

§ 9. Nægtes samtykke efter §§ 7-8, kan overværgigheden give tilladelse til ægteskabet, hvis der ikke er rimelig grund til nægtelsen.

§ 10. Den, som er sindssyg eller åndssvag, må ikke indgå ægteskab uden justitsministerens tilladelse.

Gældende formulering.

§ 12. Ægteskab må ikke indgås mellem slægtninge i ret op- og nedstigende linje eller mellem søskende.

§ 13. Ægteskab må ikke indgås mellem personer, af hvilke den ene har været gift med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linje, dog at undtagelse herfra kan gøres ved kongelig bevilling, når det tidligere ægteskab er opløst ved døden, og når ganske særlige grunde taler for bevillingens meddelelse. Er der fællesbørn i det tidligere ægteskab, kan bevillingen kun meddeles, såfremt hensynet til disse børn ikke taler derimod.

Ægteskab må ej heller indgås mellem personer, af hvilke den ene har haft samleje med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linje, dog at undtagelse herfra kan gøres ved kongelige bevilling.

§ 14. Ingen må indgå nyt ægteskab, så længe det tidligere ægteskab består.

§ 15. Den, hvis ægteskab er opløst ved dom, må ikke indgå nyt ægteskab forinden udløbet af ankefristen, medmindre såvel den tidligere ægtefælle som påtalemyndigheden giver afkald på anke.

Den, hvis ægteskab er opløst på grund af ægteskabsbrud eller lignende forhold (jfr. § 59), må ikke indgå nyt ægteskab før udløbet af den frist, som måtte være fastsat herfor.

§ 16. Den kvinde, som har været gift, må ikke indgå nyt ægteskab inden 10 måneder fra det tidligere ægteskabs ophør, medmindre hun ikke er frugtsommelig fra tiden før ægteskabets ophør, eller der er forløbet 10 måneder, efter at samlivet med manden ophørte.

§ 17. Den, som har været gift, må ikke indgå nyt ægteskab, førend offentligt skifte er påbegyndt eller privat skifte tilendebragt, medmindre der bestod fuldstændig særeje

Forslaget.

§ 11. Ægteskab må ikke indgås mellem slægtninge i ret op- og nedstigende linje eller mellem søskende.

§ 12. Ægteskab må ikke uden justitsministerens tilladelse indgås mellem personer, af hvilke den ene har været gift med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linje. Er der fællesbørn i det tidligere ægteskab, må tilladelsen kun gives, såfremt hensynet til børnene ikke taler derimod.

§ 13. Adoptant og adoptivbarn må ikke indgå ægteskab med hinanden, så længe adoptivforholdet består.

§ 14. Den, som tidligere har indgået ægteskab, må ikke indgå nyt ægteskab, så længe det tidligere ægteskab består.

Gældende formulering.

mellem ægtefællerne, eller fritagelse for skifte særlig er hjemlet. Justitsministeriet kan dog fritage for overholdelse af denne regel, hvor særlige grunde taler derfor.

§ 18. Når personer, af hvilke den ene tilhører et trossamfund, hvortil den anden ikke hører, agter at indgå ægteskab, skal de træffe bestemmelse om, i hvilken tro børnene af ægteskabet skal opdrages, hvilket skal være enten folkekirkens eller en af parternes tro.

§ 19. — — —

Kapitel III.

Om lysning.

§ 20. Forinden ægteskab indgås, skal der foregå en offentlig lysning.

Lysning skal af begge brudefolkene begæres på det sted her i landet, hvor bruden bor, efter brudefolkenes frie valg enten hos vedkommende præst eller hos vedkommende borgerlige myndighed, som er i København magistraten, på Frederiksberg og i købstæderne borgmesteren og i landsognene sognefogeden eller under særlige omstændigheder en af amtmanden efter sognerådets indstilling dertil valgt person.

Er et landsogn delt i flere sognefoged-distrikter, begæres lysning hos sognefogeden i det pågældende distrikt, medmindre andet bestemmes af amtmanden.

Har bruden ikke bopæl her i landet, begæres lysningen på det sted, hvor brudgommen bor, eller, hvis heller ikke han bor her i landet, på det sted, hvor en af parterne opholder sig.

§ 21. Før lysning sker, skal brudefolkene tilvejebringe følgende bevisligheder:

1. Brudefolkene skal fremlægge fødselsattest eller, hvis sådan ikke kan skaffes, på

Forslaget.

Kapitel 3.

Prøvelse af ægteskabsbetingelserne og vielse.

§ 16. Før ægteskab indgås, skal det godtgøres, at ægteskabsbetingelserne er opfyldt. Justitsministeren fastsætter regler herom.

§ 17. Prøvelse af ægteskabsbetingelserne foretages af kommunalbestyrelsens formand, i København af en af borgmestrene efter magistratens bestemmelse.

Stk. 2. Prøvelsen foretages på det sted, hvor bruden bor. Har bruden ikke bopæl her i landet, foretages prøvelsen på det sted, hvor brudgommen bor. Har ingen af parterne bopæl her i landet, foretages prøvelsen på det sted, hvor en af parterne opholder sig.

§ 18. Efter parternes ønske kan der ske lysning ved kundgørelse fra prædikestolen. Regler herom fastsættes af kirkeministeren.

*Gældende formulering.**Forslaget.*

anden måde godtgøre deres alder og navn, medmindre justitsministeriet i så henseende indrømmer lempelser.

2. Vil nogen af brudefolkene indgå ægteskab inden den i § 6 fastsatte alder, skal den i så henseende fornødne kongelige bevilling fremlægges.

3. Hvis samtykke udfordres efter §§ 7 eller 8, skal det godtgøres, at samtykke er givet eller overøvrighedens tilladelse meddelt.

4. Hvis der er grund til at antage, at nogen af brudefolkene er sindssyg, åndssvag, psykopat i højere grad, kronisk alkoholist eller lidende af epilepsi af den i § 10 nævnte karakter, skal der fremlægges enten attest fra en dertil autoriseret læge om, at den pågældende lidelse ikke kan påvises hos vedkommende, eller tilladelse fra justitsministeriet til ægteskabets indgåelse.

5. Brudefolkene skal, enhver for sit vedkommende, afgive skriftlig erklæring på tro og love om, at der ikke er nogen hindring for ægteskabet af sådan grund som nævnt i § 11:

Den, som lider eller tidligere har lidt af kønssygdom, må kun afgive sådan erklæring, når der enten foreligger en ham inden for de sidste 14 dage meddelt skriftlig lægeerklæring om, at fare for smitte ved sygdommen eller for dens overførelse på afkommet er højst usandsynlig, eller den anden part er gjort bekendt med sygdommen, og begge parter af en læge har fået mundtlig vejledning om farerne ved den.

Nærmere regler for afgivelsen af de fornævnte lægeerklæringer kan gives af justitsministeriet, der også efter indstilling af sundhedsstyrelsen kan fratage en læge, der har gjort sig skyldig i misbrug ved udstedelse af erklæringerne, retten til at få sine erklæringer taget i betragtning efter nærværende lovbestemmelse.

6. Brudefolkene skal skriftlig på tro og love erklære, at de ikke er så nær beslægtede som angivet i § 12, samt enten på samme måde erklære, at der ikke består det i § 13 omhandlede svogerskab mellem dem, eller, hvis dette er tilfældet, forevise den i så henseende fornødne kongelige bevilling.

7. Enhver af brudefolkene skal afgive skriftlig erklæring på tro og love om, hvor-

Gældende formulering.

vidt han tidligere har indgået ægteskab. Er dette tilfældet, skal der fremlægges bevis for, at den tidligere ægtefælle er død, eller at ægteskabet er opløst ved skilsmisse eller omstødt.

Beviset for den tidligere ægtefælles død føres som regel ved attest fra indenlandsk eller udenlandsk offentlig myndighed. Bevis for, at et tidligere ægteskab her i landet er blevet opløst ved skilsmisse eller omstødt, føres ved forevisning af bevillingen eller af en udskrift af dommen; denne sidste skal være ledsaget enten af en attest fra vedkommende overordnede rets kontor for, at appelstævning ikke er udtaget inden 8 uger fra dommens afsigelse, eller af bevis for, at både modparten og påtalemyndigheden har givet afkald på appel. Overholdelsen af regelen i § 15, 2. stykke, godtgøres ligeledes ved forevisning af bevillingen eller en udskrift af dommen.

Justitsministeriet bestemmer, om udenlandske bevillinger eller domme afgiver tilstrækkeligt bevis for et ægteskabs ophør.

8. Har bruden tidligere været gift, og vil hun indgå ægteskab, inden den i § 16 bestemte ventetid er forløbet, skal hun føre bevis for, at hun er berettiget dertil.

9. Den, der tidligere har været gift, skal derhos godtgøre, at der ikke af hensyn til regelen i § 17 er noget til hinder for det nye ægteskabs indgåelse.

10. Tilhører den ene af brudefolkene et trossamfund, hvortil den anden ikke hører, skal de skriftligt afgive den i § 18 omhandlede erklæring om, i hvilken tro børnene af ægteskabet skal opdrages.

11. Hver af brudefolkene skal afgive en skriftlig erklæring på tro og love om, hvorvidt han har børn uden for ægteskab, over for hvilke der påhviler ham forsørgelses- eller bidragspligt.

12. — — —

13. Rigtigheden af de i henhold til nr. 6 og 7 afgivne erklæringer skal skriftlig på tro og love bekræftes af to pålidelige og myndige forlovere, der tillige skal bevidne, at de nøje kender den pågældende part. Forloverne kan være fælles for begge parter; overøvrigheden kan i særegne tilfælde meddele fritagelse for at stille forlovere.

Justitsministeriet er bemyndiget til at

Forslaget.

§ 15. Ægteskab må ikke indgås, uden at hver af parterne over for den anden og den myndighed, der skal prøve ægteskabsbetingelserne, har afgivet erklæring om, hvorvidt den pågældende har eller venter børn med en anden mand eller kvinde. Oplysningspligten omfatter også adoptivbørn, men ikke børn, som er bortadopteret.

Gældende formulering.

fastsætte en almindelig fællesform, hvori de i nærværende paragraf omtalte erklæringer og attester bliver at afgive.

§ 22. De i § 21 omhandlede bevisligheder forelægges for de i § 20 nævnte borgerlige myndigheder.

Når bevislighederne skønnes at være i orden, meddeler vedkommende borgerlige myndighed brudefolkene attest herom.

Derefter iværksættes lysning snarest muligt.

Såfremt der for vedkommende myndighed uden for København, Frederiksberg og købstæderne kan være tvivl om, hvorvidt bevislighederne er i orden, skal disse, forinden attest udstedes, forelægges for vedkommende politimester.

§ 23. Lysningen, der skal indeholde parternes fulde navn, stilling, bopæl og fødested, foretages på det sted her i landet, som er fastsat i § 20, og sker enten ved kundgørelse fra prædikestolen eller ved tinglæsning, alt efter som lysningen foretages af præsten eller af de borgerlige myndigheder. Lysningen foretages kun én gang, og vielsen må ikke finde sted, forinden der er hengået 14 dage fra lysningen (lysningens fristen).

Nærmere regler om lysning ved kundgørelse fra prædikestolen gives af kirkeministeriet.

Hvis nogen af brudefolkene har bopæl i udlandet, skal kundgørelse om ægteskabet tillige ske dér i de tilfælde og efter de regler, som justitsministeriet bestemmer.

§ 24. Anmeldelse af hindringer for et ægteskabs indgåelse sker for den myndighed, der har undersøgt, om ægteskabsbetingelserne foreligger, hvilken myndighed afgør, om der foreligger en ægteskabshindring, dog med forbehold af parternes ret til at få spørgsmålet afgjort ved domstolene.

§ 25. Når lysningsfristen er udløbet, uden at der har vist sig at foreligge nogen hindring for ægteskabets indgåelse, meddeler den myndighed, der har forestået lysningens iværksættelse, på begæring parterne attest om, at behørig lysning har fundet

Forslaget.

(se forslaget § 17).

Gældende formulering.

sted, og at der ikke foreligger nogen ægteskabshindring.

§ 26. Fritagelse for lysning, såvel kirkelig som borgerlig, kan ske ved kongelig bevilling i overensstemmelse med de hidtil fulgte regler, når særlige grunde taler derfor.

Ligeledes kan lysning undlades, når der på grund af en af parternes sygdom er alvorlig fare ved at opsætte vielsen, hvilket så vidt muligt skal godtgøres ved lægeattest.

§ 27. Betalingen for udførelsen af de i nærværende kapitel omhandlede forretninger fastsættes ved kongelig anordning.

Betalingen tilfalder kommunens kasse, hvis forretningen udføres af en kommunal myndighed, og ellers statskassen.

Kapitel IV.

Om vielse.

§ 28. Ægteskab stiftes enten ved kirkelig eller ved borgerlig vielse.

§ 29. Kirkelig vielse kan finde sted:

- 1) inden for den danske folkekirke, når en af brudefolkene hører til denne;
- 2) inden for sådanne trossamfund, hvis præster er anerkendt som berettigede til her i landet at forrette vielser med borgerlig gyldighed, når en af brudefolkene hører til vedkommende trossamfund.

Kongen kan bestemme, at medlemmer af udenlandske evangelisk-lutherske trossamfund skal være ligestillede med folkekirkens medlemmer med hensyn til adgangen til kirkelig vielse.

§ 30. Kirkelig vielse inden for folkekirken foretages af dennes præster.

Ved kongelig anordning bestemmes det, hvilke præster i folkekirken der skal kunne vie, samt hvilke af disse der skal kunne bemyndige en anden i folkekirken præsteviet mand til på deres ansvar at foretage en vielse.

Kirkelig vielse inden for andre trossamfund foretages af de dertil særlig anerkendte præster.

En præst i folkekirken er kun pligtig at

Forslaget.

(se forslaget § 23, stk. 2).

§ 19. (Stk. 1). Ægteskab indgås ved kirkelig eller borgerlig vielse.

§ 20. Kirkelig vielse kan finde sted:

- 1) inden for folkekirken, når en af parterne hører til denne,
- 2) inden for de anerkendte trossamfund, når en af parterne hører til vedkommende trossamfund.

Stk. 2. Kirkeministeren kan bestemme, at medlemmer af udenlandske evangelisk-lutherske trossamfund skal være ligestillede med folkekirkens medlemmer med hensyn til adgangen til kirkelig vielse.

§ 21. Kirkelig vielse inden for folkekirken foretages af dennes præster. Kirkeministeren fastsætter regler om, hvilke præster i folkekirken, der kan foretage vielser, og i hvilke tilfælde de har pligt hertil.

Stk. 2. Kirkelig vielse inden for de anerkendte trossamfund foretages af de præster, som er særligt anerkendt dertil.

Gældende formulering.

foretage en vielse, såfremt begge brudefolkene hører til folkekirken, og en af dem derhos er medlem af hans menighed. Præsten kan dog nægte at vie en fraskilt. Mener han i øvrigt af religiøse grunde ikke at kunne eller burde foretage en vielse, skal han forelægge biskoppen sagen; denne afgør da efter en undersøgelse af samtlige sagens omstændigheder, om den pågældende præst bør fritages for at foretage vielsen. — Tilsvarende regler gælder med hensyn til en præsts pligt til at foretage lysning ved kundgørelse fra prædikestolen.

§ 31. Adgang til at blive borgerlig viet står åben for alle, uanset om betingelserne for kirkelig vielse er til stede eller ikke.

§ 32. Borgerlig vielse foretages i København af magistraten, i købstæderne og på Frederiksberg af borgmesteren og i landsognene af sognefogeden eller den af amtet i henhold til § 20 valgte person.

I København kan vedkommende borgmester autorisere én eller flere personer til på sit ansvar at udføre de omhandlede forretninger. Udenfor København kan borgmesteren og sognefogeden — eller den af amtet i henhold til § 20 valgte — med vedkommende kommunalbestyrelses samtykke vælge en stedfortræder.

De i denne paragraf nævnte myndigheder er pligtige at udføre vielse og dermed forbundne forretninger for dem, der ønsker det, uden hensyn til, om nogen af brudefolkene er bosat inden for den pågældende myndigheds stedlige område eller ej.

§ 33. Hvis ikke fritagelse for lysning er hjemlet ved § 26, må vielse ikke foretages, førend lovlig lysning har fundet sted. Herom må attest efter § 25 forelægges, medmindre den myndighed, for hvem ægteskabet indgås, selv har forestået lysningens iværksættelse. Til trods for stedfunden lysning må vielse ikke foretages, såfremt det er nævnte myndighed bekendt, at ægteskabsbetingelserne ikke er til stede.

Er der hengået mere end 3 måneder efter lysningsfristens udløb, kan vielse ikke mere foretages på grundlag af den stedfunde lysning.

Forslaget.

§ 22. Adgang til at blive borgerlig viet står åben for alle. Vielsen foretages af de myndigheder, der er nævnt i § 17, stk. 1.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens formand, i København vedkommende borgmester, kan bemyndige en eller flere personer til på sit ansvar at foretage vielse.

§ 23. Vielse må ikke foretages, før en af de myndigheder, der er nævnt i § 17, stk. 1, har attesteret, at ægteskabsbetingelserne er opfyldt. Attesten skal være udstedt inden for de sidste 4 måneder.

Stk. 2. Er der på grund af en af parternes sygdom alvorlig fare for, at en udsættelse af vielsen vil medføre, at denne ikke kan finde sted, kan vielse dog foretages, selv om der ikke eller kun delvis er sket prøvelse af ægteskabsbetingelserne.

Stk. 3. Vielse må aldrig foretages, såfremt det er vielsesmyndigheden bekendt, at ægteskabsbetingelserne ikke er opfyldt.

Gældende formulering.

§ 34. Indgås ægteskab uden forudgående lysning, skal den i § 22 foreskrevne attest forelægges den myndighed, for hvem ægteskabet indgås.

§ 35. På den for vielsen bestemte dag og tid, der så vidt muligt skal vælges efter brudefolkens ønske, møder disse ved kirkelig vielse i kirken og ved borgerlig vielse i København, på Frederiksberg og i købstæderne på rådhuset og i landsognene på det sted, som sognerådet bestemmer.

Ved kongelig bevilling, der meddeles i overensstemmelse med de hidtil for vielsesbrev gældende regler, kan brudefolkene opnå ret til at lade vielsen foregå i brudens hjem eller et andet sted, hvorom der mellem brudefolkene og den myndighed, for hvem ægteskab skal indgås, træffes aftale.

Ligeledes kan afvigelse fra det i 1. stykke nævnte sted ske, såfremt en af parterne på grund af livsfarlig sygdom begærer at blive viet på sit sygeleje.

Må den person, der skal foretage vielsen, i de i 2. og 3. stykke nævnte tilfælde møde mere end 1 kilometer fra sin bolig, skal parterne på passende måde befordre ham dertil.

§ 36. Vielsen skal foregå i mindst to vidners overværelse.

Brudefolkene skal ved samtidigt møde på spørgsmål af præsten eller den borgerlige myndighed erklære at ville ægte hinanden og derpå af ham forkyndes at være ægtefolk.

De nærmere regler om fremgangsmåden ved vielse i folkekirken og ved borgerlig vielse gives ved kongelig anordning.

§ 37. Umiddelbart efter vielsen indføres den ved kirkelig vielse i kirkebogen og ved borgerlig vielse i en dertil indrettet protokol (ægteskabsbogen).

Nærmere regler om førelse af ægteskabsbogen og dens duplikat, om vielsens anmeldelse til anden kirkebog, ægteskabsbog eller personregister og om udfærdigelse af bevis for vielsen vil, indtil disse forhold er ordnet ved lov, være at give ved kongelig anordning.

Forslaget.

§ 24. Vielse skal foregå i overværelse af mindst to vidner.

Stk. 2. Parterne skal ved samtidig møde på spørgsmål af vielsesmyndigheden erklære at ville ægte hinanden og derpå af denne forkyndes at være ægtefolk.

Stk. 3. Regler om fremgangsmåden ved vielse i folkekirken og ved borgerlig vielse fastsættes af henholdsvis kirkeministeren og justitsministeren. For de anerkendte trosamfund gælder disses særlige forskrifter.

Gældende formulering.

§ 38. En stedfunden vielse har kun retsvirkning, hvis den er sket for en af de i §§ 29 og 32 nævnte myndigheder, og de i § 36, 2. stykke, foreskrevne regler er iagttaget. Derimod er det uden betydning for vielsens gyldighed, at reglerne om lysning eller ægteskabs indgåelse i øvrigt er tilside-sat, eller at vedkommende myndighed i det foreliggende tilfælde har overskredet grænserne for sin beføjelse.

§ 39. Betalingen for de vielsen vedrørende udskrifter fastsættes ved anordning.

Betalingen tilfalder for den første udskrift af kirkebogen statskassen og for udskrifter af ægteskabsbogen kommunens kasse.

Vedkommende kommunale kasse afholder udgiften til anskaffelse af ægteskabsbøger og duplikater af disse samt duplikaternes førelse.

§ 40. Ægtefællerne har adgang til at få et ved borgerlig vielse indgået ægteskab kirkelig velsignet efter aftale med en præst i folkekirken. Nærmere regler herom fastsættes ved kongelig anordning.

§ 41. Angående de ovenfor i §§ 30, 4. stykke, 35, 36, 3. stykke, 39 og 40 omhandlede forhold gælder for de anerkendte trossamfunds vedkommende disses særlige forskrifter.

Forslaget.

§ 25. En vielse er kun gyldig, hvis den er sket for en myndighed, der efter loven kan foretage vielser, og under iagttagelse af bestemmelsen i § 24, stk. 2.

Stk. 2. En vielse, der er ugyldig efter stk. 1, kan af justitsministeren godkendes som gyldig, såfremt særlige grunde taler herfor.

§ 19 (stk. 2):

Stk. 2. Ægtefæller kan få et ægteskab, som er indgået ved borgerlig vielse, kirkeligt velsignet af en præst i folkekirken. Regler herom fastsættes af kirkeministeren. For de anerkendte trossamfund gælder disses særlige forskrifter.

(se forslagets § 19, stk. 2, og § 24, stk. 3).

§ 26. Kirkeministeren kan fastsætte regler om adgang for danske præster til at foretage vielser i udlandet.

Stk. 2. Udenrigsministeren kan fastsætte regler om adgang for diplomatiske og konsulære tjenestemænd til at foretage vielser i udlandet.

Stk. 3. Lovens regler om ægteskabsbetingelser og vielse finder anvendelse på vielser, der foretages i henhold til stk. 1-2. Prøvelse af ægteskabsbetingelserne kan foretages af en diplomatisk eller konsulær tjenestemand, som af udenrigsministeren er bemyndiget hertil.

Stk. 4. Ved overenskomst med fremmed stat kan det bestemmes, at ægteskaber, der indgås for vedkommende lands præster eller diplomatiske eller konsulære tjenestemænd her i landet, er gyldige i Danmark.

Gældende formulering.

Kapitel V.

Om ægteskabs omstødelse.

§ 42. Er ægteskab indgået i strid med reglerne i §§ 12 eller 14, bliver det at omstøde ved dom.

I tilfælde af tvegifte kan det dog ikke omstødes, når det tidligere ægteskab er ophørt, inden sag er anlagt.

Sag til omstødelse skal anlægges af det offentlige, men kan også anlægges af en af ægtefællerne eller i tilfælde af tvegifte tillige af ægtefællen i det tidligere ægteskab.

Omstødelsessag kan anlægges af det offentlige, når et ægteskab er indgået i strid med reglerne i §§ 10 eller 13, og det ikke skønnes forsvarligt at lade det blive bestående.

§ 43. En ægtefælle, som ved ægteskabets indgåelse var sindssyg eller i højere grad åndssvag uden at have fået tilladelse til ægteskabet efter § 10, kan påstå sit ægteskab omstødt ved dom. Er der hengået 6 måneder, efter at sindssygdommen er blevet helbredet, kan sag ikke anlægges.

Såfremt nogen, der er sindssyg, åndssvag, psykopat i højere grad, kronisk alkoholist eller epileptiker med jævnlige anfald eller med udtalte psykiske forandringer, har indgået ægteskab uden at have fået tilladelse dertil efter § 10, kan den anden ægtefælle, hvis han ved ægteskabets indgåelse ikke havde kundskab om lidelsen, påstå ægteskabet omstødt, medmindre der er forløbet 6 måneder, efter at han har fået sådan kundskab, eller lidelsen senere er helbredet. Sagen må i hvert fald anlægges senest 3 år efter ægteskabets indgåelse.

§ 44. Et ægteskab bliver endvidere at omstøde efter påstand af den ene ægtefælle:

- 1) når han ved ægteskabets indgåelse be-
fandt sig i forbigående sindsforvirring
eller lignende tilstand, som udelukker
evnen til at handle fornuftsmæssigt;
- 2) når han af en fejltagelse har ladet sig
vie til en anden end sin forlovede eller
uden at ville indgå ægteskab;
- 3) når uden hans vidende den anden ægte-
fælle ved ægteskabets indgåelse led af

Forslaget.

Kapitel 4.

Ægteskabs omstødelse.

§ 27. Et ægteskab omstødes ved dom, hvis det er indgået i strid med § 11 eller § 14.

Stk. 2. Er ægteskabet indgået i strid med § 14, kan det dog ikke omstødes, når det tidligere ægteskab er ophørt, inden sag er anlagt.

Stk. 3. Sag til omstødelse kan anlægges af justitsministeren eller den, han bemyndiger dertil, eller af en af ægtefællerne. Er ægteskabet indgået i strid med § 14, kan tillige ægtefællen i det tidligere ægteskab anlægge sag.

§ 28. Et ægteskab omstødes endvidere ved dom efter påstand af den ene ægtefælle:

- 1) hvis han ved ægteskabets indgåelse be-
fandt sig i en tilstand, som udelukker
evnen til at handle fornuftmæssigt,
- 2) hvis han blev tvunget til at indgå ægte-
skab,
- 3) hvis han ved en fejltagelse blev viet til
en anden end sin forlovede eller uden at
ville indgå ægteskab, eller

Gældende formulering.

kønssygdom, som endnu frembød smittefare, epilepsi af den i § 10 nævnte karakter eller spedalskhed eller af en uheldelig legemlig mangel, der gør uskikket til ægteskab;

- 4) når han er blevet forledet til at indgå ægteskabet derved, at han af den anden ægtefælle gennem falske oplysninger eller svigagtig fortællelse af sandheden er vildledet om, hvem den anden er, eller angående sådanne omstændigheder ved hans tidligere liv, som med fuld føje måtte have afholdt sagsøgeren fra at indgå ægteskabet, og som endnu må tillægges en sådan betydning for forholdet mellem ægtefællerne, at ægteskabet ikke billigvis kan fordres opretholdt;
- 5) når han er blevet tvunget til at indgå ægteskabet.

Sag om ægteskabs omstødelse kan ikke anlægges, når der er forløbet 6 måneder, efter at den under nr. 1 omtalte sindstilstand er ophørt, eller efter at den påtaleberettigede ægtefælle i de under nr. 2-4 nævnte tilfælde er blevet bekendt med omstødelsergrunden, eller efter at den under nr. 5 nævnte tvang er ophørt. Sag må i hvert fald være anlagt senest 3 år efter ægteskabets indgåelse. Sag om omstødelse kan ikke heller anlægges a) på grund af kønssygdom, når ægtefællen ikke er blevet smittet, og sygdommen ikke mere frembyder smittefare, eller b) på grund af anden sygdom, når den er helbredet.

§ 45. Med hensyn til retsvirkningerne af ægteskabs omstødelse finder reglerne om skilsmisse tilsvarende anvendelse, medmindre andet nedenfor er bestemt.

§ 46. Ved skifte i anledning af ægteskabs omstødelse udtager hver ægtefælle forlods så meget af fællesboet, som svarer til, hvad han har indbragt i boet ved ægteskabets indgåelse eller gennem senere erhvervelse ved arv eller gave, eller hvad han har overført til fællesboet fra eget særeje. Strækker den fælles formue ikke til, sker der forholdsvis afkortning. Det, som den ene ægtefælle har skænket den anden som særeje, kan fordres tilbage.

Forslaget.

- 4) hvis han blev forledet til at indgå ægteskab ved, at han af den anden ægtefælle gennem falske oplysninger eller svigagtig fortællelse af sandheden blev vildledt om, hvem den anden er, eller om sådanne omstændigheder ved dennes tidligere liv, der med fuld føje ville have afholdt ham fra at indgå ægteskabet, og som endnu må tillægges en sådan betydning for forholdet mellem ægtefællerne, at ægteskabet ikke med rimelighed kan fordres opretholdt.
(se forslaget § 28, stk. 1, nr. 3).

Stk. 2. Sag må anlægges inden 6 måneder efter, at den i stk. 1, nr. 1-2, nævnte tilstand eller tvang er ophørt, eller efter at ægtefællen er blevet bekendt med de forhold, der er nævnt under nr. 3-4. Sag må anlægges inden 3 år efter ægteskabets indgåelse.

§ 29. Omstødelse medfører samme retsvirkninger som skilsmisse.

Stk. 2. Om formuedelingen gælder reglerne i skiftelovens § 69.

Gældende formulering.

§ 47. Omstødes et ægteskab ifølge § 42, og var den ene ægtefælle ved ægteskabets indgåelse i god tro, den anden derimod ikke, har den førstnævnte krav på en godtgørelse, der fastsættes efter billighed under hensyn til begge økonomiske kår og de øvrige omstændigheder.

Samme ret tilkommer en ægtefælle, som opnår sit ægteskabs omstødelse ifølge § 43, 1. stykke, eller § 44, hvis den omstændighed, hvorpå omstødelsen grundes, var den anden ægtefælle bekendt.

Kravet på godtgørelse, der kan tilkendes som en periodisk ydelse, skal fremsættes under omstødelsessagen.

§ 48. For tiden efter ægteskabets omstødelse påhviler det ikke nogen af ægtefællerne at bidrage til den anden ægtefælles underhold.

§ 49. — — —

§ 50. Dør en af parterne i et ægteskab, som kunne omstødes efter § 42, inden omstødelse er sket, kan den efterlevende ægtefælle eller enhver af arvingerne kræve reglerne i § 46 bragt til anvendelse, ligesom ægtefællen kan kræve godtgørelse efter reglen i § 47.

Den i nærværende paragrafs 1. stykke hjemlede ret tilkommer den påtaleberetigede efter §§ 43 eller 44, når den anden ægtefælle dør, inden omstødelse er sket, og inden påtaleretten er tabt.

Dør den ifølge §§ 43 eller 44 påtaleberetigede ægtefælle, efter at sagen er anlagt, eller var han i de i § 43, 1. stykke, eller § 44, nr. 1, nævnte tilfælde indtil sin død i sådan tilstand som der nævnt, kan også enhver af hans arvinger kræve reglerne i § 46 bragt til anvendelse.

Krav efter 1., 2. og 3. stykke må fremsættes inden 6 måneder efter dødsfaldet.

Dør en tvegift ægtefælle, inden ægteskabet er omstødt, skal den ret mod tredjemand til erstatning, pension eller andet økonomisk gode, som ved dødsfald tilfalder en efterlevende ægtefælle, tilkomme ægtefællen i

Forslaget.

§ 30. Omstødes et ægteskab, og var den ene ægtefælle ved ægteskabets indgåelse i god tro med hensyn til omstødelsesgrunden, medens den anden kendte eller burde kende denne, kan der ved dommen tilkendes den førstnævnte ægtefælle en godtgørelse, der fastsættes under hensyn til begge økonomiske kår og de øvrige omstændigheder.

§ 31. Dør en af parterne i et ægteskab, som kunne omstødes efter § 27, inden omstødelse er sket, kan den efterlevende ægtefælle eller enhver af arvingerne kræve reglerne i skiftelovens § 69 bragt til anvendelse, og ægtefællen kan kræve godtgørelse efter § 30.

Stk. 2. Samme ret har den ægtefælle, der kan rejse sag efter § 28, når den anden ægtefælle dør, inden omstødelse er sket, og inden fristerne i § 28, stk. 2, er udløbet. Hvis sagen er anlagt, og ægtefællen derefter dør, kan enhver af arvingerne kræve reglerne i skiftelovens § 69 bragt til anvendelse.

Stk. 3. Krav efter stk. 1-2 må fremsættes inden 6 måneder efter dødsfaldet.

§ 32. Hvis en ægtefælle, som har indgået ægteskab i strid med § 14, dør, inden ægteskabet er omstødt, skal den ret mod tredjemand til erstatning, pension eller andet økonomisk gode, som ved dødsfaldet

Gældende formulering.

det første ægteskab, såfremt andet ikke fremgår af omstændighederne.

§ 51. — — —**Kapitel VI.***Om separation og skilsmisse.*

§ 52. Når ægtefæller, som på grund af dyb og varig uoverensstemmelse finder ikke at kunne fortsætte samlivet, er enige om at ønske separation og om ordningen af de i §§ 68 og 70 samt i lov om umyndighed og værgemål af 30. juni 1922 § 24 omhandlede forhold, bliver separationsbevilling at meddele dem af overøvrigheden.

§ 53. Efter påstand af den ene ægtefælle bliver der at give dom til separation, når den anden ægtefælle gør sig skyldig i grov forsømmelse af sin underholdspligt mod ægtefællen eller børnene eller i øvrigt i grov krænkelse af sine pligter imod dem eller er henfalden til misbrug af beruselsesmidler eller fører et lastefuldt liv, medmindre sagsøgeren selv ved sin optræden eller sit forhold over for den anden ægtefælle har givet anledning til dennes forsømmelse eller forseelse.

Må ellers på grund af dyb uoverensstemmelse forholdet mellem ægtefællerne anses for ødelagt, kan enhver af dem få dom til separation, medmindre uoverensstemmelsen hovedsagelig skyldes sagsøgerens forhold over for den anden ægtefælle.

§ 54. Har ægtefæller levet separerede i 1 år og 6 måneder, uden at samlivet senere er genoptaget, bliver ægteskabet at opløse ved kongelig bevilling, når ægtefællerne er enige om skilsmissen og om ordningen af de i §§ 69 og 70 samt i lov om umyndighed og værgemål af 30. juni 1922 § 24 omhandlede forhold. Har de levet separerede i to år og seks måneder, kan enhver af ægtefællerne kræve bevillingen.

§ 55. Har på grund af uoverensstemmelse mellem ægtefæller deres samliv uden

Forslaget.

tilfalder en efterlevende ægtefælle, tilkomme ægtefællen i det første ægteskab, medmindre andet fremgår af omstændighederne.

Kapitel 5.*Separation og skilsmisse.*

§ 33. Ægtefæller har ret til separation, når de på grund af dyb og varig uoverensstemmelse mener ikke at kunne fortsætte samlivet og er enige om at søge separation.

§ 34 (stk. 1). En ægtefælle har ret til separation, hvis den anden ægtefælle groft har forsvæmt familiens underhold eller groft krænket andre pligter over for ægtefællen eller børnene. Det samme gælder, hvis forholdet mellem ægtefællerne af andre grunde må anses for ødelagt, medmindre ødelæggelsen hovedsagelig beror på ægtefællens eget forhold.

§ 36. Enhver af ægtefællerne har ret til skilsmisse, når de efter opnået separation har levet adskilt i 1 år og ikke senere har genoptaget samlivet.

§ 37. Enhver af ægtefællerne har ret til skilsmisse, når deres samliv på grund af

Gældende formulering.

stedfunden separation været hævet i mindst 4 år, uden at det senere er genoptaget, kan enhver af ægtefællerne påstå ægteskabet opløst ved dom; dog bør opløsningen af ægteskabet i almindelighed ikke ske, såfremt sagsøgeren ved sin egen livsførelse hovedsagelig er skyld i samlivets ophævelse, og den anden ægtefælle modsætter sig opløsningen.

§ 56. Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden ægtefælle i 2 år mod sagsøgerens vilje og uden fyldestgørende grund har unddraget sig samlivet, og dette ikke senere er genoptaget.

§ 57. Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden ægtefælle er forsvundet, og 3 år er hengået fra den sidste efterretning om, at han var i live.

§ 58. Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden ægtefælle har indgået nyt ægteskab i strid med reglen i § 14.

Sagen må anlægges inden 6 måneder efter, at ægtefællen er blevet vidende om det nye ægteskabs indgåelse.

§ 59. Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden ægtefælle har gjort sig skyldig i ægteskabsbrud eller andet usædeligt forhold, der kan sidestilles dermed, medmindre ægtefællen frivilligt har medvirket til handlingen, har samtykket i den eller på anden måde må anses for at have frafaldet sin ret. Det kan derhos bestemmes, at den skyldige ægtefælle ikke må indgå nyt ægteskab forinden udløbet af et vist tidsrum, der dog højst kan sættes til 2 år.

Sagen må anlægges inden 6 måneder efter, at ægtefællen er blevet vidende om handlingen, og senest inden 2 år efter, at den er begået.

§ 60. Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden ægtefælle med kundskab eller

Forslaget.

uoverensstemmelse har været hævet i de sidste 3 år.

§ 38. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle i 2 år mod ægtefællens vilje og uden fyldestgørende grund har unddraget sig samlivet, og dette ikke senere har været genoptaget.

§ 39. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle er forsvundet, og der er gået 3 år siden, han sidst vides at have været i live.

§ 40. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle har indgået nyt ægteskab i strid med § 14.

§ 41. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle har gjort sig skyldig i ægteskabsbrud eller andet usædeligt forhold, der kan sidestilles hermed. Skilsmisse kan dog ikke kræves, hvis ægtefællen selv har givet anledning til handlingen eller må anses at have frafaldet sin ret.

Stk. 2. Hvis hensynet til børnene eller andre vægtige grunde på afgørende måde taler derfor, kan der i stedet for skilsmisse gives separation.

Stk. 3. Sag må anlægges eller ansøgning om bevilling indgives inden 6 måneder efter, at ægtefællen er blevet vidende om handlingen, og inden 2 år efter, at den er begået.

§ 42. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle med kundskab eller formodning om at lide af kønssygdom, som

Gældende formulering.

formodning om at lide af kønssygdom, som endnu frembyder smittefare, ved samleje har udsat ægtefællen for smitte, medmindre ægtefællen med kundskab om smittefaren frivillig lod sig udsætte for den.

Sagen må anlægges inden 6 måneder efter, at ægtefællen er blevet vidende om, at han er blevet udsat for smitte, og kan, hvis ægtefællen ikke er blevet smittet, ikke anlægges, når sygdommen ikke mere frembyder smittefare.

§ 61. Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden har stræbt sagsøgeren efter livet eller har gjort sig skyldig i mishandling af denne.

Sagen må anlægges inden 6 måneder efter, at ægtefællen er blevet vidende om handlingen og senest 3 år efter, at den er begået.

§ 62. Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden ægtefælle af en dansk domstol er idømt straf af fængsel i 2 år eller derover eller dømt til indsættelse i arbejds- eller sikkerhedsforvaring, medmindre ægtefællen frivilligt har medvirket til den strafbare handling eller har samtykket i den. Hvis sådan straffedom er afsagt af udenlandsk domstol, kan retten under hensyn til beskaffenheden af den begåede forbrydelse og de øvrige foreliggende omstændigheder tillægge denne dom samme retsvirkning som en dansk dom.

Sagen må anlægges inden 6 måneder efter, at ægtefællen er blevet vidende om domfældelsen, og senest inden 3 år efter dommens afsigelse.

§ 63. Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden ægtefælle lider af sådan sindsygd, at fortsættelsen af ægteskabet ikke bør fordres, og sygdommen under ægteskabet mindst har varet i de sidste 3 år, uden at der er rimelig udsigt til varig helbredelse.

Forslaget.

endnu frembyder smittefare, ved samleje har udsat ægtefællen for smitte. Skilsmisse kan dog ikke kræves, hvis ægtefællen med kundskab om smittefaren frivilligt lod sig udsætte for den.

Stk. 2. Sag må anlægges eller ansøgning om bevilling indgives inden 6 måneder efter, at ægtefællen er blevet vidende om, at han er blevet udsat for smitte, og, hvis ægtefællen ikke er blevet smittet, inden sygdommen er ophørt med at frembyde smittefare.

§ 43. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle har stræbt ham efter livet eller gjort sig skyldig i mishandling af ham eller børnene.

Stk. 2. Sag må anlægges eller ansøgning om bevilling indgives inden 1 år efter, at ægtefællen er blevet vidende om handlingen, og inden 3 år efter, at den er begået.

§ 44. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle af en dansk domstol er idømt straf af fængsel i 2 år eller derover eller dømt til indsættelse i arbejds- eller sikkerhedsforvaring eller forvaringsanstalt. Dette gælder dog ikke, hvis ægtefællen frivilligt har medvirket til den strafbare handling eller samtykket i den. Hvis en sådan straffedom er afsagt af en udenlandsk domstol, kan der under hensyn til beskaffenheden af de begåede forbrydelser og de øvrige omstændigheder tillægges dommen samme retsvirkning som en dansk dom.

Stk. 2. Sag må anlægges eller ansøgning om bevilling indgives inden 1 år efter, at ægtefællen er blevet vidende om domfældelsen, og inden 3 år efter dommens afsigelse.

§ 45. En ægtefælle har ret til skilsmisse, når den anden ægtefælle lider af sådan sindsygd, at fortsættelsen af ægteskabet ikke bør fordres, og sygdommen under ægteskabet har varet i de sidste 3 år. Såfremt særlige grunde taler herfor, kan skilsmisse dog gives, selv om sygdommen har varet i mindre end 3 år.

Gældende formulering.

§ 64. I de tilfælde, hvor en ægtefælle har krav på at opnå skilsmisse, skal han være berettiget til i stedet at fordre separation.

§ 65. I de tilfælde, hvor en ægtefælle er berettiget til at få separation eller skilsmisse ved dom, kan afgørelsen, når begge parter har fremsat begæring derom, træffes ved bevilling, der udfærdiges i overensstemmelse med de hidtil gældende regler.

Den bevilgende myndighed er berettiget til at indkalde parterne til personligt møde.

§ 66. Ved separation eller skilsmisse bortfalder det mellem ægtefællerne bestående formuefællesskab, og boet deles efter de for sådan deling i almindelighed gældende regler.

§ 67. Dømmes der til skilsmisse, og foreligger der forhold, hvorved den ene ægtefælle groft har krænket den anden, kan der efter påstand tilkendes sagsøgeren en godtgørelse, der fastsættes efter billighed under hensyn til begge parters økonomiske kår og de øvrige omstændigheder. Godtgørelsen fastsættes til en samlet sum eller en periodisk ydelse. Kravet må fremsættes under skilsmissesagen.

På samme måde kan der, når skilsmissebevilling er meddelt efter en separation, der er givet under forhold, hvorved den ene ægtefælle groft har krænket den anden, tilkendes denne en godtgørelse. Retssag herom må rejses inden 6 måneder efter skilsmissebevillingens meddelelse.

Forslaget.

§ 34 (stk. 2).

Stk. 2. En ægtefælle har endvidere ret til separation, hvis der foreligger omstændigheder, som ville give ham ret til at kræve skilsmisse.

Fremgangsmåden ved opnåelse af separation eller skilsmisse.

§ 46. Separation og skilsmisse gives ved dom eller bevilling. Separation i henhold til § 41, stk. 2, kan dog kun gives ved dom.

Stk. 2. Bevilling kan kun meddeles, såfremt ægtefællerne er enige om at ønske separation eller skilsmisse ved bevilling og enige om de i §§ 50, 53 og 58-60 nævnte vilkår, jfr. dog § 49. Spørgsmål om størrelsen af underholdsbidrag kan ægtefællerne hen-skyde til overøvrighedens afgørelse. Bevilling udfærdiges af justitsministeren eller af overøvrigheden efter justitsministerens be-myndigelse.

Stk. 3. Findes det betænkeligt at meddele bevilling, skal bevilling nægtes.

Gældende formulering.

§ 68. Bestemmelse om, hvorvidt den ene ægtefælle i separationstiden skal bidrage til den andens underhold, og om bidragets størrelse træffes ved bevillingen eller dommen, for så vidt den ikke helt eller delvis hen- skydes til overøvrighedens senere afgørelse. Ved afgørelsen tages der hensyn til, i hvilket omfang den, der ønsker bidrag, selv kan skaffe sig et efter sine livsforhold tilstrækkeligt underhold, og hvorvidt den anden part efter sine økonomiske kår, derunder sin erhvervsevne, og de øvrige omstændigheder formår at udrede underholdsbidrag. Den ægtefælle, hvem skylden for separationen

Forslaget.

Kapitel 6.

Separations- og skilsmissevilkår og ændring af vilkårene m. v.

§ 49. De vilkår, der er fastsat ved en dom til separation, afsagt her i landet, gælder også for tiden efter en skilsmisse, opnået på grundlag af separationen. Med hensyn til bidragspligt kan der dog ved separationsdommen træffes anden bestemmelse.

Forældremyndighed.

§ 50. I forbindelse med separation eller skilsmisse træffes der bestemmelse om, hvem forældremyndigheden over børnene skal tilkomme.

§ 51. Er forældrene enige om, hvem forældremyndigheden skal tilkomme, træffes afgørelsen af retten i overensstemmelse med deres ønsker, medmindre dette strider mod børnenes tarv. I sidstnævnte tilfælde, eller hvis forældrene ikke er enige, afgøres spørgsmålet af retten efter, hvad der findes rimeligt under særligt hensyn til børnenes tarv. Forældremyndigheden over børn under 2 år bør i almindelighed tillægges moderen.

Ændring af aftale eller afgørelse om forældremyndighed.

§ 52. Aftale eller afgørelse om forældremyndighed kan ændres ved dom, såfremt væsentligt forandrede forhold kræver det.

Underholdsbidrag.

§ 53. I forbindelse med separation eller skilsmisse træffes der bestemmelse om, hvorvidt der skal påhvile en ægtefælle pligt til at yde bidrag til den andens underhold.

§ 54. Indgår ægtefællerne ikke selv aftale herom, afgør retten spørgsmålet om bidragspligt, herunder spørgsmålet om pligtens varighed, medens overøvrigheden fastsætter bidragets størrelse.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1 træffes under hensyn til, i hvilket omfang den, der ønsker bidrag, selv kan skaffe sig et efter sine livsvilkår tilstrækkeligt underhold, og

Gældende formulering.

væsentlig påhviler, må der ikke tillægges noget bidrag, medmindre ganske særlige grunde taler derfor.

Underholdsbidrag kan, hvor omstændighederne taler derfor, pålægges for en tid, der ligger indtil 3 år forud for fremsættelsen af kravet.

§ 69. Ved skilsmisse træffes der, efter de samme regler som i forrige paragraf angivet, bestemmelse om ægtefællernes underholdspligt over for hinanden, dog at bidrag i almindelighed ikke kan tillægges den, hvem skylden for skilsmissen væsentlig påhviler.

Underholdspligten bortfalder, hvis den berettigede indgår nyt ægteskab.

§ 70. Bestemmelse om, hvorledes i tilfælde af separation eller skilsmisse forældrenes pligt til at underholde deres børn skal fordeles mellem dem, træffes ved bevilningen eller dommen, for så vidt den ikke helt eller delvis henskydes til overøvrighedens senere afgørelse.

Ved fordelingen tages der hensyn til forældrenes økonomiske forhold, derunder deres erhvervsevne, og deres øvrige livsforhold. Den, som ikke opfylder sin del af underholdsbyrden gennem underhold af børn, som den har hos sig, kan det efter begæring af den anden ægtefælle pålægges at udrede underholdsbidrag.

§ 71. Bestemmelse om underholdsbidrag til børnene træffes kun indtil videre, og ny afgørelse kan senere træffes af overøvrigheden på en af ægtefællernes begæring, når børnenes tarv tilsiger det. Bestemmelse om underholdsbidrag til ægtefællen kan senere ændres af overøvrigheden på en af ægte-

Forslaget.

hvorvidt den anden part efter sine økonomiske forhold og de øvrige omstændigheder formår at udrede bidrag. Endvidere tages der hensyn til ægteskabets varighed. Bidragspligt kan i almindelighed ikke pålægges en ægtefælle, hvis den anden ægtefælle må antages ved sin livsførelse at have forårsaget separationen eller skilsmissen.

§ 55. Bidragspligt bortfalder, når den berettigede indgår nyt ægteskab, eller en af ægtefællerne afgår ved døden.

Ændring af aftale eller afgørelse om underholdsbidrag.

§ 56. En af ægtefællerne truffet aftale om bidragspligten eller om bidragets størrelse kan ændres ved dom, såfremt det på grund af væsentligt forandrede forhold vil være åbenbart urimeligt at opretholde aftalen.

§ 57. En ved dom truffet afgørelse om ægtefællernes bidragspligt kan ændres ved en ny dom, såfremt væsentligt forandrede

Gældende formulering.

fællernes begæring, når forholdene væsentlig har forandret sig, og omstændighederne i øvrigt taler derfor; dog kan det ved dommen eller bevillingen fastslås, at afgørelsen skal være endelig.

§ 72. Er der mellem ægtefæller med forestående separation for øje truffet aftale om fordeling af formuen, om godtgørelse (jfr. § 67) eller om underholdspligt over for ægtefællen eller børnene enten for separations-tiden eller tillige for tiden efter en mulig påfølgende skilsmisse, kan aftalen ved dom erklæres for helt eller delvis uforbindende for en ægtefælle, hvis den skønnes åbenbart ubillig. Samme regel gælder om aftale med forestående skilsmisse for øje. Krav om en aftales omstødelse må gøres gældende under separations- eller skilsmisssagen eller, hvor afgørelsen træffes ved bevilling, inden 1 år efter dennes meddelelse.

Aftale mellem forældrene om fordeling af deres underholdspligt over for børnene skal derhos ikke være til hinder for, at der senere på begæring træffes anden afgørelse af overøvrigheden, når forholdene væsentligt har forandret sig, eller når aftalen strider mod børnenes tarv.

§ 73. Til inddrivelse af de i §§ 68, 69 og 70 omhandlede underholdsbidrag kan de retsmidler anvendes, som er hjemlet med hensyn til forladte hustruer og de hos disse værende børn, dog at afsoning ikke kan anvendes for de hustruen pålagte bidrag til mandens underhold.

De en frasepareret eller fraskilt ægtefælle tilkommende underholdsbidrag bliver at udrede forud for hver i bevillingen eller dommen fastsat periode, for så vidt andet ikke er bestemt.

§ 74. — — —

§ 75. Hvis ægtefæller, som er blevet separeret, genoptager samlivet, bortfalder separationens virkninger for fremtiden.

Forslaget.

forhold og særlige grunde i øvrigt taler herfor.

Stk. 2. En af overøvrigheden truffet afgørelse om bidragets størrelse kan ændres af overøvrigheden, såfremt omstændighederne taler derfor.

Ændring af visse aftaler om vilkår m. v.

§ 62. Har ægtefæller med henblik på separation eller skilsmisse truffet aftale om fordelingen af formuen, bidragspligten eller andre vilkår, kan aftalen ved dom ændres eller erklæres for uforbindende, såfremt den skønnes åbenbart urimelig for den ene ægtefælle på tidspunktet for dens indgåelse.

Stk. 2. Sag må anlægges inden 1 år efter endelig dom til separation eller skilsmisse eller efter udfærdigelse af bevilling.

Stk. 3. Såfremt en aftale mellem ægtefæller anfægtes i kraft af almindelige formueretlige regler, gælder fristerne i stk. 2 ikke.

§ 35. Hvis ægtefæller, som er blevet separeret, genoptager samlivet, bortfalder separationens virkninger for fremtiden.

*Gældende formulering.**Forslaget.**Andre vilkår.*

§ 58. Om retten til ægtefællepension efter en skilsmisse gælder lovgivningens særlige regler herom.

§ 59. Om ægtefællernes ret til at fortsætte lejemålet, af fælles lejlighed gælder lejelovgivningens regler herom.

Stk. 2. Såfremt en lejlighed i en ejendom, der hører til den enes bodel eller særeje, og som indeholder flere beboelseslejligheder, hidtil har tjent til familiens bolig, kan retten i forbindelse med dom til separation eller skilsmisse pålægge ægtefællen at udleje lejligheden til den anden ægtefælle og fastsætte vilkår for lejemålet.

§ 60. Har en ægtefælle haft særeje, kan det, hvis ægtefællernes formueforhold, ægteskabets varighed og omstændighederne i øvrigt i særlig grad taler derfor, efter påstand af den anden ægtefælle i forbindelse med dom til separation eller skilsmisse bestemmes, at den ene ægtefælle skal yde den anden et beløb for at sikre, at denne ikke stilles urimeligt ringe i økonomisk henseende efter separationen eller skilsmissen. Denne regel anvendes også med hensyn til rettigheder, der er uoverdragelige eller i øvrigt af personlig art, og som ikke indgår i bodelingen.

Midlertidig bestemmelse om forældremyndighed.

§ 61. Hvis der er anlagt sag til opnåelse af separation eller skilsmisse, kan retten efter begæring træffe midlertidig bestemmelse om, hvem forældremyndigheden over børnene skal tilkomme. Reglerne i § 51 finder tilsvarende anvendelse. Retten kan ændre sådanne bestemmelser samt beslutninger truffet efter myndighedslovens § 24, stk. 1, såfremt væsentligt forandrede forhold kræver det. Rettens afgørelse træffes ved kendelse.

Stk. 2. Tages påstanden om separation eller skilsmisse ikke til følge, eller bliver sagen afvist eller hævet, bortfalder en bestemmelse, der er truffet efter stk. 1, medmindre samlivet mellem ægtefællerne er op-

Gældende formulering.

Kapitel VII.

Forskellige bestemmelser.

§ 76. Forinden bevilling til separation eller skilsmisse meddeles eller sag anlægges, skal der under ægtefællernes personlige møde forsøges mægling mellem dem om fortsættelsen af det ægteskabelige samliv. Mæglingen foretages af overvrigheden, hvis begge parter ønsker det, eller de ikke hører til samme trossamfund, men ellers af præsten.

Forinden bevilling til separation eller skilsmisse meddeles, skal der tillige af overvrigheden forhandles med parterne om vilkårene for separationen eller skilsmissen.

Mægling og vilkårsforhandling skal efter bemyndigelse af overvrigheden på dennes vegne kunne foretages af undervrigheden.

Mægling og vilkårsforhandling foretages samlet med begge ægtefæller og foregår på det sted, hvor den ægtefælle, fra hvem separation eller skilsmisse søges, bor eller opholder sig. Dog kan disse handlinger foretages særskilt med hver af ægtefællerne, såfremt den af ægtefællerne, der søger separation eller skilsmisse, ville komme til at rejse over 100 kilometer fra det sted, hvor han bor eller opholder sig.

Nærmere regler for foretagelsen af mægling og vilkårsforhandling fastsættes ved kongelig anordning. Såfremt en ægtefælle trods tilsigelse fra vedkommende myndighed undlader at give møde til mægling eller vilkårsforhandling, kan der af vedkommende overvrighed idømmes ægtefællen en bøde fra 10 til 500 kr., der tilfalder vedkommende kommunale kasse.

Mægling og vilkårsforhandling bortfalder for den ægtefælle, der ikke har ophold her i landet.

§ 77. Er ansøgning om separation eller skilsmisse indgivet, eller er der anlagt retsag til opnåelse af separation, skilsmisse eller ægteskabs omstødelse, har overvrigheden, når en ægtefælle herom fremsætter grundet begæring, at give den anden tilhold om ikke at

Forslaget.

hævet. Bestemmelsen har i så fald samme virkning som bestemmelser truffet efter myndighedslovens § 24, stk. 1.

Mægling.

§ 47. Inden sag til opnåelse af separation eller skilsmisse anlægges, eller bevilling meddeles, skal der forsøges mægling mellem ægtefællerne om fortsættelse af ægteskabet. Mægling foretages af præsten, eller, hvis begge parter ønsker det, eller de ikke hører til samme trossamfund, af overvrigheden eller efter dennes bemyndigelse af politimesteren. Sag kan ikke anlægges eller bevilling meddeles, medmindre mægling er afsluttet inden for de sidste 6 måneder.

Stk. 2. Undlader en ægtefælle trods to tilsigelser at give møde til mægling, er mægling med den anden ægtefælle tilstrækkelig. Det samme gælder, hvis en ægtefælle er forgæves eftersøgt. Mægling bortfalder for en ægtefælle, der ikke har ophold her i landet.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om foretagelse af mægling. Ministeren kan fastsætte frister for mæglingens afslutning og kan endvidere træffe bestemmelse om, at rådgivning i en familierådgivningsinstitution skal kunne træde i stedet for mægling.

Stk. 4. Den, der uden lovligt forfald undlader at efterkomme en tilsigelse til mægling, straffes med bøde.

Vilkårsforhandling.

§ 48. Inden bevilling til separation eller skilsmisse meddeles, skal der endvidere foretages vilkårsforhandling. Regler herom fastsættes af justitsministeren. Det kan i disse regler bestemmes, at vilkårsforhandling bortfalder for en ægtefælle, der ikke har ophold her i landet.

Gældende formulering.

forykke fællesboets stilling, indtil spørgsmålet er afgjort.

Overtrædes tilholdet, eller er der begrundet frygt for, at tilholdet vil blive overtrådt, kan ægtefællen straks begære gennemført bosondring.

Desuden kan overøvrigheden fra det i 1. stykke angivne tidspunkt, når omstændighederne særlig taler derfor, på en ægtefælles begæring midlertidigt tillade ophævelse af samlivet samt foranstalte underholdsbidrag pålagt den anden ægtefælle såvel til den begærende selv som til de hos denne værende børn, alt i overensstemmelse med de i denne lov indeholdte regler om underhold.

§ 78. Ved kongelig anordning træffes bestemmelse om, hvilket steds overøvrighed de beføjelser skal tilkomme, som i denne lov er tillagt overøvrigheden.

§ 79. For militære personers indgåelse af ægteskab gælder kun de i denne lov indeholdte betingelser.

§ 80. Loven er uden indflydelse på de særlige regler om ægteskabs indgåelse for fremmede diplomatiske eller konsulære embedsmænd her i landet.

Ikke heller kommer bestemmelserne i lovens kapitel III og IV til anvendelse ved indgåelse af ægteskab for de danske diplomatiske og konsulære embedsmænd i udlandet.

(se forslaget § 26).

§ 81. — — —

§ 82. De i nærværende lov indeholdte regler om underholdspligt gør ingen forandring i de efter fattiglovgivningen gældende regler om en persons pligt over for det offentlige til at forsørge sin ægtefælle eller sine børn.

§ 83. Den, som uberettiget røber, hvad han ved udøvelsen af sit hverv efter denne lov er kommet til kundskab om vedrørende private forhold, straffes — — —

Forslaget.

Gældende formulering.

**Kapitel VIII.
Overgangsbestemmelser.**

Forslaget.

**Kapitel 7.
Ikrafttrædelsesbestemmelser m. v.**

[Faded and illegible text, likely containing the proposed provisions for the new law.]